

Värmlandsörnen

nr 1 dec. 1948

pris 1 kr

Tidskrift för KUNGL VÄRMLANDS REGEMENTE
och DESS KAMRATFÖRENING

Återgivande, helt eller delvis, av artiklar och bilder i denna tidskrift tillåtes endast om källan anges

Värmlandsörnen

— Arg. 1. Nr 1 —

Tidskrift för Kungl Värmlands regemente
och dess kamratförening.

Ordinarie utgivningsdagar: 15/3, 15/6, 15/9, 15/12.

Manuskript skall vara redaktionen tillhanda senast 4 veckor före utgivningsdagen.

Prenumerationsavgift, tillika medlemsavgift i kamratföreningen kr. 3:—.

Lösnummerpris: kr. 1:—.

Annonsspriser: 1/1-sida kr. 160:—, 1/2-sida kr. 80:—, 1/4-sida kr. 40:—, 1/8-sida kr. 20:—.
Vid årsannonsering (fyra nr) lämnas 20 % rabatt.

Redaktionens adress: Regementsbiblioteket I 2.

Annonismanuskript adresseras: Värmlandsörnen
I 2, Karlstad.

Skattmästare: Löjtnant O. F. Engström, I 2.

Värmlandsörnens postgirokonto: 337954.

FRÅN SKATTMÄSTAREN

För att ej orsaka onödiga portoavgifter för kamratföreningen väddar skattmästaren till envar medlem, som ännu ej betalt årsavgiften att göra detta snarast.

Du hör väl icke till en av dessa!

Kamratföreningens postgirokonto: 262613.

*

Detta nummer av "Värmlandsörnen" sändes till alla i matrikeln upptagna medlemmar. Följande nummer komma endast att distribueras till sådana medlemmar, som betalt sin årsavgift.

INNEHALLSFÖRTECKNING:

	sid.
Fritidsundervisningen. Av Donald Damström omsl.	
Ett nytt skede. Av Fredrik Grevillius	2
Med Kungl. Värmlands regementes fana i österled. Av Gösta Schildt	3
Regementsporträtt. Av Olle Håkansson	8
Generalen på Gylleby. Av Linus Brodin	9
Vägen till konsten. Av Nathan Johnson	10
Olympiaden i London 1948. Av Ivar Scheffer ..	12
Det nya regementsbiblioteket. Av Ragnar Ljung	15
Regementets dag. Av Karl Lundgren	17
Möte m/48. Av Igor Holmstedt	18
Prickar och bommar. Av Enoch V. Prage	21
Idrott. Av Bertil Hernth	23

Fritidsundervisningen

En gång om året, vanligen under höstmanaderna, försiggår på de olika militära förbanden något som kallas frivilliga fritidsundervisningen. För den oinvidde kanske först bör fastslås, att det rör sig om en skola, där de värnpliktiga och i vissa ämnen även befälet ägnar sig åt studier på fritid. Någon har kallat fritidsundervisningen för en militär folkhögskola och det kan man nog med skäl våga säga, när man på ort och ställe tagit del av det arbete, som där försiggår. Att denna form av svenskt folkbildningsarbete i militär miljö, som började ta form under de sista beredskapsåren, skulle komma att väcka så stort intresse såväl hos befäl som trupp, civila lärare som studieorganisationer, hade säkerligen föregångsmännen för den militära folkbildningen aldrig vågat hoppas på. Man måste tala om stort intresse, då man erfar, att inom armén under föregående år inte mindre än 3,968 elever genomsnittligt deltog i undervisningen.

Har då fritidsundervisningen kommit till för att ständigt sysselsätta de värnpliktiga eller hindra dem från att avlägsna sig från kasern? Nej, det militära folkbildningsarbetet sätter istället som sitt mål att söka ge en allsidig utbildning, väcka intresse för det samhälleliga och kulturella livet och ge en god förströelse, som syftar till en allmän smakförbättring hos de unga värnpliktiga, som befinner sig i sin mest mottagliga ålder.

Inför det pågående utbildningsåret hystes starka farhågor, att fritidsundervisningen skulle röna mindre intresse och bliva svårare att organisera på grund av den kortare utbildningstiden. Mer än en "vanlig" veckodag kunde inte friläggas för undervisningen, men kvar stod den möjligheten att använda onsdagar, som merendels äro fria från militära kvällsövningar, till undervisningen. Vid vårt regemente kunde på så sätt två kvällar i veckan ägnas åt studieverksamhet och att de värnpliktiga varit intresserade av de olika kurserna, tror jag bäst framgår av elevantalet i nedanstående ämnen.

Modersmål 12, matematik 23, engelska 11, bokföring 19, musiklära 13, maskinskrivning 39, träslöjd 11, bokbinderi 12, hovslageri 28, lantbrukslära 9, målning 9, motorlära 16 och jaktvårdskurs 16.

Under pågående kurser ha flera elever tillkommit men även en del avgått på grund av kommendering till annat förband, hemförlovning e. d., vilket gör att det genomsnittliga elevantalet per ämne vid kursens avslutning kan variera något. Förutom dessa elever är det 11 värnpliktiga som anmält studier vid korrespondensinstitut.

Fritidsundervisningen, begränsad som den är till ungefär 40 lektionstimmar, avser inte att utbilda mästare eller klart lysande stjärnor inom de olika ämnesgrupperna, utan fast mer vill den sträva att ge den värnpliktige, som redan före sin första tjänstgöring ägnat sig åt studiearbete, möjlighet att uppehålla kontakten med studierna, men också att nå den tidigare passive med en maning till studiearbete för egen förkovran.

Donald Damström.

Värmlandsörnen

Redaktör och ansvarig utgivare: Personalvårdsassistent Donald Damström

T. Fremlius

Överste och chef för Kungl Värmlands regemente

ETT *nytt* SKEDE

När Kungl. Värmlands regementes kamratförening år 1936 bildades, fick den genast en ganska livlig anslutning. Man kände nog överallt ute i bygderna, att en sammanslutning av "värmlänningar" var något man gärna ville vara med om. Man kände samhörighet med sitt gamla regemente. Da samlingssignalen ljud, då lystrade man och kom.

Så gick några år, och det stora kriget började. Regimentet kallade in årsklass efter årsklass för kompletterande utbildning eller beredskapstjänst. Härigenom återknöts gamla förbindelser med regimentet och med förutvarande kamrater, och kamratföreningen blev på så sätt mer eller mindre obehörlig. Genom inkallelserna hölls en kontinuerlig kontakt mellan regemente och bygd, mellan äldre och yngre årgångar av "värmlandssoldater". Åt kamratföreningens angelägenheter hade knappast någon tid eller tillfälle att ägna sig. Beredskapens krav måste först och främst tillgodoses.

När kriget 1945 slutade, pånyttföddes, kan man säga, kamratföreningen. Det diskuterades inom styrelsen vilka åtgärder, som borde vidtagas för att öka det sjunkande medlemsantalet och för att hålla samman alla dem som tjänat under värmlandsfanan. Man insåg, att det inte var möjligt, att på samma sätt som man tidigare gjort, grunda sammanhållningen inom föreningen enbart på ideella syften. Man måste ha något mera reellt att bjuda på. Man måste skapa ett föreningsband, som vore ägnat att knyta medlemmarna fastare till varandra och till regimentet. Och så beslöt årsmötet 1945, att föreningen skulle utgiva en årsskrift, som skulle utkomma vid jultiden varje år. Tre dylika årsböcker har hittills utkommit, och särskilt den sista — för 1947—1948 — torde fylla ganska högt ställda fordringar. Men — endast i vissa hänseenden. Man har nog en ganska bestämd känsla av, att det är något som fattas. En årsskrift kan för all del innehålla mycket läsvärda artiklar, både lärorika och nöjsamma, men då den endast utkommer en gång om året, kan den aldrig vara riktigt aktuell. Den kan vara en god underhållning, men den kan knappast ge en fullt rättvisande bild av livet vid regimentet. Det blir ofta nog "gamla nyheter", som inte längre intressera på samma sätt, som de skulle gjort, om de meddelats strax efter

det de inträffat. Jag tänker härvid främst på, hur den yngsta generationen känner det — de som fullgöra sin första tjänstgöring.

Häri ligger måhända den största svagheten hos en publikation, som utkommer endast en gång år ligen. Den förmår inte fånga ungdomens intresse. Ungdomen vill nog gärna höra berättas om, hur det varit vid regimentet under forna tider. Men den vill också se och låta andra se, vad som just nu händer, vad den själv varit med om att uträtta, vad den själv utfört för prestationer — ifråga om ansträngande övningar, fältidrott, fotboll, skytte m. m. Detta blir möjligt endast genom att man har tillgång till en tidning, som utkommer så ofta, att det som skildras av händelser vid regimentet ännu är i färskt minne hos deltagarna. Vi måste ha en aktuell tidning för att få ungdomen med oss. Vi måste ha ungdomen med oss. Kamratföreningen får inte vara endast en samling "fördettingar", den bör även omfatta alla, som äro i tjänst vid regimentet — som fast anställda militärer, som civilanställda eller värnpliktiga — eller som ändå äro krigstjänstskyldiga och därför vid behov kunna inkallas till tjänstgöring. I fullt medvetande om dessa sanningar gav årsmötet 1948 styrelsen bemyndigande att, om den ekonomiska sidan kunde ordnas, i stället för årsskrift utge en tidning, som borde utkomma fyra gånger om året.

Därmed äro vi inne i ett nytt skede i kamratföreningens liv. Nu presenteras "Värmlandsörnens" första nummer för läsekretsen. Det är för mig som kamratföreningens ordförande synnerligen glädjande, att vi kommit så långt. Jag hoppas nämligen, och jag tror, att tidningens tillkomst skall utgöra en vändpunkt för vår förening. Jag tror, att vi genom denna tidning skola kunna nå skaror av gamla och unga kamrater, som visserligen känna samhörighet med regimentet, men som tidigare ställt sig tämligen likgiltiga för kamratföreningen. Genom större antal medlemmar få vi också större möjligheter att främja föreningens första och stora mål — att stärka sambandet mellan regimentet och hembygden, till gagn för vårt försvar och därmed för vårt land.

F. Grevillius.

Kapten Gösta Schildt:

*Narvamonumentet efter avtäckningen
med Svenska konungens krans*

Med Kunglig Värmlands regementes fana i Österled

Kungl Värmlands regementes segernamn å dess fana från den karolinska tiden börjar med Narva 1700. Få av den svenska arméns segrar på främmande slagfält mot mångdubbelt överlägsna fiender har en sådan klang som segern vid Narva och tiderna igenom har denna bevarats i folkmedvetandet, som en av den svenska arméns märkligaste bragder. Det gällde, att befria den hårt beträngda staden Narva, västerlandets utpost mot öster, från den ryska "björnens" gastkramning. Mycket stod på spel. Om den svenska armén blev slagen, så låg Östersjöprovinserna blottade för fortsatt rysk framryckning.

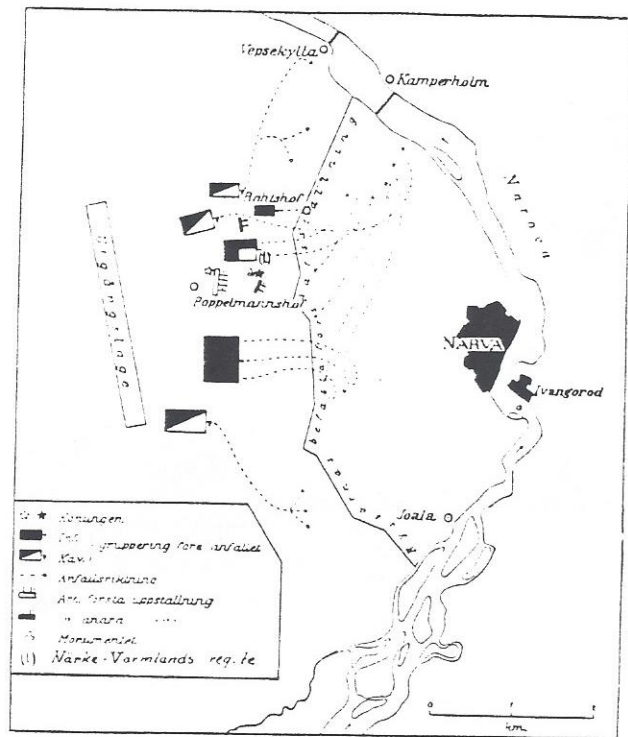
Vårt regemente gjorde en hedrande insats i slaget. Med några ord vill jag först beröra regementets beordrande till krigsskådeplatsen på andra sidan Östersjön.

Den 28 augusti 1700 avmarscherade överstelöjtnant Roos med tre närkeskompanier till Stockholm och Kristinehamns- och Karlstads-kompaniet beordrades att så fort som möjligt komma efter. Styrkan av regementet vid avfärden från Stockholm i slutet av september utgjorde 13 officerare, 20 underofficerare, 12 trumslagare och pipare, 26 korpraler och 674 gemene. Efter en svår överresa ankom regementet först till Pernau, varifrån det flyttades till Wesenberg i slutet av oktober.

Karl XII anlände den 6 november till Wesenberg, och tog där emot en armé uppgående till 3.000 man kavalleri och av infanteri, Gardet, Västmanlands, Dal- och Närke och Värmlands regementen, till-

hopa 5.000 man. Regimentet indelades här på tio kompanier. Den 13 november bröt armén upp och anträdde marschen mot Narva. Vattenfyllda vägar, ödelagda trakter kännetecknade marschvägen. Den 17. fick man känning med fiendens framskjutna avd., vilka snabbt kastades undan. Den 19. var man 1,5 mil från Narva. Konungen sköt dubbel svensk lösen, och då fästningen svarade, visste han, att den fortfarande höll stånd. Nästa dag stod det ryktbara slaget vid Narva.

Vårt regemente var delat på två bataljoner, varav Roos förde den ena och kapten Fock den andra. De utgjorde högra delen av vänstra flygeln med bataljonerna bakom varandra, varvid Roos' bataljon gick främst. Anfallet mot ryssarna inleddes av den Rooska bataljonen. Överstelöjtnant Roos skriver därom själv i sin tjänsteförteckning, att han vid sin "attaque på fiendens Retranchements bekom andra Bastionen ifrån den stora — — — Bastionen på högra handen åt räknat ifrån fästet, hwarest iag igenom den högstes bistånd med min Battaillon inbröth, förjagade fienden uthur 7 Bastioner och densamma förföljde inemoth den 8:de, därest ett stort moras oss hindrade att wijdare komma, uthi hwilken aktion åtskillige fanor och Dragone Estandarer blefwo av fienden tagne, dem jag sedan till Kongl. Maj:t förde och i djupaste underdånighet nederlade. Uthi denna actionen led detta Regimentet mycket, så att de begge Battalionerna till halvparten døde och blesserade, iag sielff i armen och med en styckekuhla igenom myssan, föruthom åtskilliga skått igenom kläder."

Gruppering i slaget vid Narva år 1700

Där ha vi i några korta drag skildringen av regementets deltagande i slaget vid Narva. Närke-Värmlands regemente lade de första grundstenarna till segern.

För att hugfästa minnet av slaget vid Narva och överhuvudtaget vår insats i österled insamlades under år 1936 medel för resandet av ett värdigt monument å Narva slagfält. De delegationer från Sverige och Finland, som utsetts att övervara avtäckandet av nämnda minnesmonument, samlades i Tallinn. Från Sverige deltog, förutom Narvaskommittén, varibland märktes generalmajor Petri, riksan tikvarie Curman, professor Ragnar Österberg, monumentets skapare samt delegationer från de svenska regementen, som deltagit i slaget. Dessa delegationer bestodo av en officer, en underofficer och en furir.

Kungl Värmlands regemente representerades av dåvarande fanjunkaren Ragne samt framlidne furiren Rolander och artikelförfattaren, som då tjänstgjorde som biträdande militärattaché i Estland. Efter en svår överresa gled den estniska båten Estonia den 17 oktober in på Tallins redd. Vid relingen stodo representanter för regementskontingenterna från Sverige, vilka medförde sina regementens fanor, å vilka namnet Narva 1700 förtäljde för oss, sena tiders barn, om deras regementens hedrande insats i slaget.

Sedan debarkering verkställdes ställde delegationerna upp vid sidan av det paraderande estniska hederskompaniet och avvaktade den svenska jagare, som medförde Prins Gustav Adolf, som skulle representera den svenske konungen. Punktligt dök jagaren upp, vars resenärer i den svara storm, som rätt, säkerligen haft en lika besvärlig resa, som de

svenska förbanden, när de en gång överskeppades till Östersjökusten.

När jagaren lagt till, gingo estnische utrikesministern Dr Akel, under många år förut estniskt sändebud i Sverige, den statlige estnische kavallerigeneralen Jonson, svenske envoyéen Koskull, den i de baltiska länderna ackrediterade svenske militärattachén, överste Brunsson, marinattachén, kommandörkapten Nordgren samt undertecknad ombord för att hälsa prinsen och hans följeslagare välkomna. Prinsen gick sedan i land och tog emot hederskompaniet samt hälsade på de svenska delegationerna.

De svenska representanterna gjorde först en rundtur i Tallinn och voro sedan bjudna på middag. För en trängre krets var denna anordnad hos den estnische presidenten Päts i det vackra slottet Kadriorg. Inga tal höllos, men stämningen präglades där, liksom annorstädes, av en utsökt hjärtlighet och vänlighet.

Klockan 16,30 angade det torvmosseeldade extrataget ut från Tallinn medförande Narva-delegationerna från Sverige och Finland samt en stor mängd turister från Sverige, som kommit med en extrabesök. Det var en stämningsmättad resa. När jag såg ut genom fönstret å det magra och glest bebyggda landskapet, där snön sakta börjat falla, gingo tankarna osökt tillbaka till de dagar, då den svenska armén drog fram genom dessa då förhärjade områden för att bringa den belägrade staden Narva undsättning.

På alla stationer, som vi passerade, funnos stora folksamlingar, som från den estniska landsbygden kommit långväga ifrån för att under några ögonblick få se och hylla de svenske, när de nu kommo för att gemensamt med dem och de finska bröderna, hugfästa minnet av sitt vapenbrödraskap och resa en ärestod över de, som fallit i denna kamp. Inga hyllningar med ljudliga hurrarop förekommo, men när tåget gled in på stationerna, stod folket med blottade huvuden tyst och stilla för att bringa "de svenske" sin hyllning. Det var, kände man, historiens gemensamma band, som visade sin äkthet, dessa ögonblick, och deras hyllning var mer gripande än några jublande tillrop.

På tåget delades ut Narvas tidning med "Rootsi Raudepea" Karl XII:s bild på första sidan. Välkomsthälsningen till oss var skriven såväl på es

En ekonomisk sammanslutning av stor betydelse för jordbrukarna inom länet

Värmlands Lantmannaföreningars
Centralförening u. p. a.

niska som på en något bruten svenska, men vars ord desto mera fyllde en med en högtidlig och tacksamhetens känsla att våra fäder så väl hade förstått att tillvinna sig det lilla tappra estniska folkets tacksamhet och minnesgodhet, och att dessa känslor efter 236 år ännu ägde bestånd.

Överborgmästaren i Narva hälsade oss med orden: "Välkommen högt ärade svenska gäster". I hälsningsanförandet skrev han bl. a. "Med stor vördnad minnes det estniska folket den store hjälten från Narvaslaget, Karl XII, och hans fader Karl XI, som vann allas hjärtan genom den omsorg han framförallt ägnade bönderna genom att bestämma deras förpliktelser mot deras brödgivare godsägarna och dessutom grundlade ett flertal folkskolor". Överborgmästarens hälsning avslutades med orden: "Hjärtligt välkomna".

Stadsfullmäktiges ordförande i staden Narva uttryckte även sin stads glädje över de svenska gästernas ankomst. Han skrev bl. a.: "Svenska herraväldet har av det estniska folket alltid kallats den gyllene tiden".

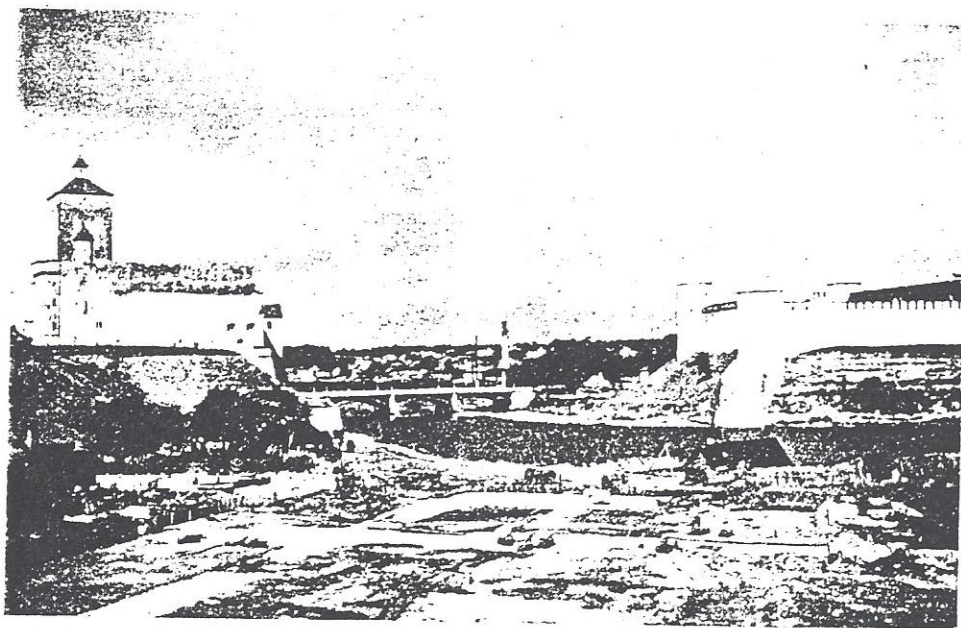
Så gled tåget omkring kl. 22,00 in på Narvas lilla station. Hela stadens befolkning var oss till mötes, och facklornas fladdrande sken upplyste den nu så minnesrika bilden med alla de förväntansfulla ansiktena. Det i Dorpat förlagda estniska kavalleriregementets musikkår var tillstädes och dess toner av svenska marscher hälsade oss välkomna. I samlad trupp med musikkåren i täten vandrade vi igenom den uråldriga staden. Det var historisk mark man gick fram på och det var med en sällsamt högtidlig känsla, jag gick genom de trånga gatorna med de ålderdomliga husen i denna stad, som under många århundraden kommit att för västerlandet utgöra den yttersta utposten mot öster, och omkring vilken ej blott under det karolinska tidevarvet utan även senare, blod spillts för att hål-

la den naturliga gräns, som floden Narova utgör mot den östra grannen.

Så var Narva ännu en gång "ockuperat" av oss svenskar. Hotell och överhuvud alla inkvarteringsmöjligheter utnyttjades till bristningsgränsen. Själv erhöll jag mitt kvarter i Hotell Peterburg, som varit svensk guvenörsbostad en gång i tiden. Det pryddes med en vacker Barockportal med byggherren och hans makas, född Foch, vapen. Från detta hus ledde en underjordisk gång till den gamla svenska domkyrkan, där Karl XII — enligt vad en inskription förmäler — ähörde tacksägelsegudstjänsten efter slaget vid Narva.

Så inbröt den 19. oktober, invigningsdagen, med ett riktigt Narva-väder. Tunga snömoln bådade om, att det yrväder, som började, när Karl XII:s bussar gingo till anfall, även i dag kunde utbryta, för att göra minnesbilden illusorisk.

Dagsprogrammet var digert. Kl. 9.00 skedde kransnedläggning å de estniska frihetskämparnas grav och vid det ryska monumentet. Sedan skedde en intressant rundfärd i Narva. Staden är belägen på båda stränderna av den breda och forsande Narovaflo den. Staden och floden behärskas — eller rättare sagt har behärskats — av de två mitt emot varandra på var sin sida om floden belägna fästningarna Narvahu s eller Hermansfästet, daterande sig från den tyska ordenstiden, och Ivangorod, uppförd av Tsar Ivan den förskräcklige omkring år 1500. I århundraden hade de där, som de yttersta utposterna för öst och väst, legat och bevakat varandra. När man vandrade i kassematterna och stod vid skottgluggarna och såg över mot Ivangorods kupolformade torn, så tänkte man på alla dem, som här troget stått på post, för att slå tillbaka fienden, om den sökte övergå Narovas vatten. Man stod andaktsfullt gripen inför minnet av alla, som givit prov på ursvensk soldatmannanda,

Österns och västerns yttersta förposter sedan århundraden fästena Hermansfäst och Ivangorod

Prins Gustav Adolf, Greve Folke Bernadotte och estniska överbefälhavaren general Laidoner hälsa de svenska regementsfanorna vid Narva. I förgrunden Kungl Värmlands regementes fana med nuvarande kassachejen Ragne som fanfjörare och kapten Schildt till vänster om honom.

vaksamhet, plikttrohet in i döden för konung och fädernesland.

Fästningarna användas nu som kaserner och tankarna gingo osökt till, vad vi kunde bjuda våra värnpliktiga i jämförelse med dessa estniska soldater, som logerade i dessa omoderna lokaliteter.

På Ivangorods borggård såg man en liten obetydlig kyrka i rysk stil. Den byggdes enligt tsarens befallning på 24 timmar. Från den följande svenska tiden bevarade den ett par klockor med svenska inskrifter.

Från Hermansfästet löpte längs flodstranden den höga av svenskarna under ledning av Erik Dahlberg uppförda fästningsvallen, från vilken man hade en fascinerande utsikt över den strida floden, de åldriga fästena och de då forna ryska höjderna på andra sidan. Bebyggelsen på den "ryska" sidan bar ännu något av österländsk prägel. Den estniska gränsen gick nu ett gott stycke öster om Narova.

Vid vår rundtur genom Narva påträffades många byggnader från svensktiden. Rådhuset, börsbyggnaden och våghuset äro från denna tid. Portalornamenten till det förstnämnda voro t. o. m. förfärdigade i Sverige. Många av de privata husen daterar sig från denna tid. Flera av dem hade konstrika portaler med ägarnas vapensköldar. I stadens ena museum förvarades flera minnen från Karl XII:s tid, bl. a. ett fält av den forna stadsporten av järn, försedd med en skulptur, föreställande konungen till häst i strid med den moskovitiska draken. Även ett ryttarporträtt av konungen samt svenska vapen och kanonkulor funnos bland relikererna.

Hela Narvas befolkning hade mangrant gått ur huse, för att få se den svenske prinsen och hans

följeslagare. Detta var nog staden Narvas största dag i senare tid. På rådhuset var så mycket folk, att man knappast kunde komma fram. Så bar det av för avtäckning av den svenska minnesstenen under rykande snöstorm. Vid monumentet, som mäktigt stod där, ännu inhöljt i sitt täckelse, fladdrade sida vid sida de estniska, finska och svenska fanorna.

Så rättade vi in oss sida vid sida med de estniska och finska kontingenterna vid kung Karls forna plats för sitt högkvarter under slaget. När man blickade ut över slagfältet och jämförde det med den skiss över detta, som fanns i programbladet, så var man tacksam över att stå på en historisk plats, där allt syntes oförändrat. Ratschofs lantgård, över vilken vänstra flygeln gick, låg kvar på sin plats och i övrigt utbredde sig slätten, som den gjorde den 20 november år 1700.

Med stora pilar var de olika kolonnernas framryckningsriktningar markerade. För sitt inre öga tyckte man sig se, huru dessa stormade fram i den snöyra, som piskade moskoviten i ansiktet. Snön yrde i dag på samma sätt. Det var som himlens makter velat stämma oss till eftertanke, huru det var möjligt, att den svenska hären, efter dagslånga marscher och umbäranden och efter sista nattens bivackering på det öppna fältet, hade varit mäktig att gå fram till anfall mot den i sina befästa ställningar stående motståndaren och i grund slå honom.

Så ljöd framför vår front ett kommando och ännu en gång skulle svensk, finsk och estnisk front å Narvas slagfält hälsas av en svensk furste. Man kände historiens mäktiga vingslag, när Prins Gustav Adolf med Folke Bernadotte och den estniska

frihetshjälten, general Laidoner, skred efter fronten. Sida vid sida stodo vi med våra finska vapenbröder, som varit med oss under århundraden och skrivit så många ärorika blad i vår historia samt vara estniska vänner, som inför hotet från öster under 1600-talet sökt hägn under det svenska väldet.

Under det prinsen sakta hälsande passerade vår front, slet vinden i de svenska regementsfanorna, som ännu en gang fladdrade på Narvas minnesrika plats. Svenska Narvakommitténs ordförande, greve Bernadotte, talade sedan i manliga ord om detta vart historiska minne, och hyllade de, som här lju-tit sina liv. Så bjöd då prins Gustav Adolf täckel-set falla och Carolus Rex' toner ljöd, som fordom, manande framåt. Med den svenska konungens krans började prins Gustav Adolf kransnedläggandet och tolkade Sveriges tack till hjältarna från Narva. General Laidoner sade, då han nedlade en krans från presidenten av Estland, bl. a.: "Ett stort antal söner av det estniska folket kämpade här för äran och sitt land tillsammans med övriga svenska medborgare. Minnet av Karl XII och hans krig har intill våra dagar kvarlevat hos det estniska folket, gamla träd och andra naturminnesmärken äro i folksagor och folktraditioner bundna vid konungens namn. Detta visar, att redan då, för över 200 år sedan, folkmajoriteten var medveten om den fara, som hotade från den inträngande fiendens sida och medvetet deltog i sitt lands försvar. Detta slag vid Narva, var det sista glädjeämnet för Estlands folk under detta tidevarv".

De finska representanternas kransar avslutade de officiella kransnedläggningarna och sedan var det enskilda korporationer och släkter, som hyllade minnet.

Så ljödo gamla svenska ryttarsignaler från 30-åriga krigets dagar, vid vilka också de fruktade karolinska ryttarna gått till attack.

Ceremonien var slut, fanorna troppades och delegationerna avtågade. Ännu ett band till de övriga

Kapten Gösta Skildt

En sevärdhet för Karlstad:

Hovconditori Hollandia och Källaren Munken

Karlstads populäraste
konditori

serverar utsökta måltider
till billiga priser

i kyrkvalv från 1653.

Västra Torggatan 17

hade knutits mellan de finska, estniska och svenska folken. För dem som hade förmånen att bevista denna historiska högtid, var livet berikat med ett dyrbart minne.

Vid den följande middagen i Narvas just färdigställda officersmäss, presiderade som värd Estlands f. d. förste president Tönnisson, och vi alla närvarande kände den odefinierbara samhörighet, som ligger i gemensamma historiska minnen.

När tåget sedan gled ut från Narvas bangård var hela bangårdsområdet ett hav av viftande, leveropande människor, som alldeles spontant och utan ledare bragte oss svenskar sin hyllning. Narvabor-na ropade: "Välkomna tillbaka svenskar! Välkom-na tillbaka, Sveriges prins"!

Tårarna stod en faktiskt i ögonen, när man vin-kade sitt avsked till dessa människor, som många ha svenskt blod i sina ådror. Man kände samhörig-heten och att de även nu liksom på 1600-talet kände att de behövde vår vänskap, ty hotet hängde allt-jämt över dem efter 20-årig frihet, en frihet, som de voro så stolta och så lyckliga över. Den som hade förmånen att få leva bland detta folk, som jag hade till slutet av maj påföljande år, lärde sig att hålla av och skänka detta folk all sin be-undran för allt vad de hunnit uträtta under denna korta frihetstid.

Det är ett folk, som lidit och kämpat mer för sin frihet än de flesta. Detta okuvliga lilla tappra folk är om något värd sin frihet och vår trofasta vän-skap.

Stolt och mäktigt stod nu det svenska lejonet på sin granitsockel från vårt land och spanade mot horisonten. Ett tack var givet från ett yngre släktled i vårt land till våra fäder. Men det var även ett handslag till de finska och estniska brö-derna för deras forna trogna vapenbrödraskap. Ett manande tack var rest för soldatmannagärning på gränsen mot öster, som så gripande tolkas av Ver-ner von Heidenstam i hans ord:

"Ett tack till de store frejdade män,
som mötte hårt mot hårt,
till alla som föllo och gömdes
i fjärran mull och glömdes
ett tack för att än
våra fäders hem är vårt".

Alexander Leslie af Bolyheim

Regementsporträtt

Regementets förste chef, Alexander Leslie, var född i Skottland omkring 1580. Han stred i ett skotskt kompani i nederländsk tjänst mot Spanien under nederländska frihetskriget. År 1605 trädde han i svensk tjänst och deltog som löjtnant i Jakob de la Gardies fälttåg i Ryssland. Härefter övergick

han i polsk tjänst, där han blev överste, men återvände efter en kort tid till Sverige, där han av Gustaf II Adolf utnämndes till chef för storregementet Södermanland—Närke—Värmland. Han följde Gustaf II Adolf till kriget i Livland och blev 1626 kommandant i Pillau. År 1628 sändes Leslie för att undsätta Stralsund, som hotades av kejserliga trupper, vilka han lyckades driva bort från Rügen 1630 och taga skansen Altefähr kort före Gustaf Adolfs landstigning i juni samma år. Efter en värvningsresa till England 1631 blev Leslie generalmajor i nedersachsiska och westfaliska kretsarna och stred 1632 vid Elbe och Weser mot Pappenheim, samt utnämndes 1636 till fältmarskalk och generalkommandant i Westfalen. I slaget vid Wittstock den 24 september 1636 anförde han den svenska centern. Hösten 1637 nödgades Leslie retirera till Pommern och tog följande år avsked ur svensk tjänst.

Efter återkomsten till Skottland fick Leslie som *lord general* högsta befälet över Skottlands stridskrafter och ryckte i augusti 1640 in i England, erövrade Newcastle och var en av skotska parlamentets kommissarier vid uppgörelsen med Karl I i England. Denne utnämnde honom 1642 till earl of Leven och ståthållare på Edinburghs slott. År 1642 gjorde katolikerna på Irland ett resningsförsök, vilket dock kuvades av Leslie. I januari 1644 stod Leslie ånyo i spetsen för en skotsk här, som samverkade med engelska parlamentets trupper mot konungen och vann drabbningar vid Marston moor den 2 juli 1644. Karl I av England avsattes 1649 och efterträddes av Karl II, som reste sig mot Oliver Cromwell. Leslie tog konungens parti och var trots ålder och krämpor skotsk överbefälhavare i slaget vid Dumbarton den 3 september 1650, där han blev besegrad. Följande år tillfångatogs han av en strövkår och insattes i The Tower i London. Efter några år frigavs han emellertid och tillbragte sina sista år på sitt gods Balgonie i Skottland, där han avled den 4 april 1661.

Olle H-n.

Grand Hotell

Festvåningen.

störst i Karlstad, kan mottaga
450 gäster vid sittande bord.

Arrangera Edra större fester i festvåningen.
Edra mindre fester och sammanträden
i klubbrummen.

Generalen på Gylleby

Soldaten som blev general och åkte in i världslitteraturen för sin ring

Författaren
Linus Brodin

Soldaten, som tjänade upp sig och blev general — visst låter detta som en saga. Och en saga blev det också av hans märkliga liv, men mest för en ring, som han ägde, och om detta skulle nu berättas.

Han hette Jonas Hansson och var bondson härifrån Värmland. Far hans hette alltså Hans, men var han bodde, och var Jonas var född, är man inte på det klara med. Självt har han sagt, att det var nere på Näset, och när han blev gemen soldat och fick soldatnamnet Spets, var det, för att han skulle tjäna för en rote, som hette Spesserud eller något liknande. Men nu finnes det två hemman med detta namn, ett i Glava och ett i Stavnäs. Nere på Näset finns ett hemman, som heter Spesshult och ett som heter Spesslanda, och det kan ju tänkas, att den, som generalen på gamla dagar berättade sin härkomst för, tagit misste och att det var någon av rotarna på Näset som han tog lega för. Hur som helst, gemen soldat var han i alla fall och han säger själv, att han var född 1609 och att han blev soldaten Jonas Spets år 1624. I hela 16 år tjänade han kunglig majestät och landet som soldat och sist fänrik. Han deltog i den tidens fälttåg och att han gjorde det med "den äran", kan man förstå av befordringarna. År 1645 blev han löjtnant och 1650 regementskvartermästare. Allt detta vid vårt ärorika regemente och då han vart

regementskvartermästare fick han som förläning gården Gylleby i Sunne socken. I jordaboken för år 1650 är antecknat för denna gård: "Capitain Jon Hansson Spets bekommit under frälse och brukar till Sätessgård."

Det var ingen stor eller välskött gård, han fick att bruka "under frälse". Enligt en anteckning från 1700-talet (Biblioteca Wermlandia) fanns då ej ett hus eller en gårdsgård i behåll, åkern "låg i linda" och ängarna voro beväxta med småskog. Men kaptenen var även en duktig jordbrukare och fick på kort tid gården i stånd. Fem år tidigare hade han fått granngården Helgeby också. Denna gård var kronogård och får anses såsom boställe åt honom. Senare förvärvade han hemmanet Åmberg, där nu Sunnes komministergård är belägen och man kan således säga, att han som jordägare blev en av de större i Fryksdalen. Då han fick Helgeby, var han chef för ett kompani fryksdalingar, år 1657 blev han major och 1659 överstelöjtnant.

Man tycker nu, att soldaten från Näset skulle ha nått så högt på ärans tinnar, att det räckt ett gott stycke. Men än högre skulle han nå. År 1660 blev han adlad och tog då namnet Gyllenspetz samt skrev sig "Gyllenspetz till Gylleby". Ett år tidigare hade han fått föra regementsbefälet och utnämnd chef blev han 6 febr. 1669 efter Posse. Den 30 sept. 1676 blev han generalmajor och förde befälet på Eda skans. "Som strateg var han omistandes på orten", säger Magnus Gabriel de la Gardie om honom; man får väl säga, att det är ett gott betyg för en nära 70-årig man. I polska och preussiska fälttågen deltog han först, sedan var han med i 30-åriga kriget, där han deltog med soldater från sin egen hembygd Näset, och när han 26 febr. 1677 erhöll avsked ur krigstjänsten, drog han sig tillbaka till sin gård i Fryksdalen. Han avled här den 24 april 1679 och begravdes i en murad grav i Sunne kyrka, till vilken han givit "vackra förläningar".

Generalen på Gylleby var gift två gånger, först med Catharina Eskildsdotter och andra gången med Gunilla Faxell. Vi kan här nämna, att av hans söner och ättlingar blevo inte mindre än 14 stycken officerare vid vårt regemente och fyra vid Väst-

Forst, å sida 22

Hedersgåvor

av bestående värde.

Juvelerarefirman

Viktor E. Johansson

Järnvägsgatan 9

KARLSTAD

Nathan Johnson

Vägen

till KONSTEN

Den mest markerade företeelsen på det folkliga kulturlivets område under senare tid är konstintressets enastående utveckling. För den som i ett par decennier varit livligt engagerad på detta avsnitt av kulturarbetet ter sig utvecklingen hart när otrolig. Medan det under 20-talet var ett hårt och föga uppmuntrande arbete att söka intressera en större allmänhet för konsten som livsvärde och kulturtillgång, finner man i våra dagar alla dörrar öppna, en mottaglighet och ett intresse, som man förr knappast skulle ha vågat att ens drömma om. Under det att man förr fick vara tacksam om man i en medelstor landsortsstad kunde räkna in några hundra besökande på en konstutställning, kan man nu bevittna hur även i industrisamhällen och avsides belägna orter folk strömmar till om det bjuds en utställning, och hur behovet att få se konst och äga konst ständigt växer. För allt fler har konsten blivit ett livsbehov, en stimulans och en personlig vederkvickelse av det största värde. Som kulturföreteelse hör denna utveckling till något av det mest glädjande i nutiden.

Nu menar mången att förklaringen till konstintressets tillväxt ligger i krigs- och kristidens ekonomiska förhållanden. De ekonomiska konjunkturer-na har gjort, säger man, att folk har större möjlighet än förr att skaffa sig konst. En gång när den ekonomiska vågdalen kommer, får man räkna med att intresset ebbar ut och att de positioner, som

vunnits i arbetet för konstens popularisering, flyttas tillbaka. Det är naturligtvis riktigt att den kraftigt stegrade lusten att förvärva konst har ett samband med de ekonomiska förhållandena. Dessa utgör dock långtifrån hela förklaringen. Jag är övertygad om att konstintresset i nutiden ligger betydligt djupare, är fastare förankrad i den personliga erfarenheten om vad konsten kan betyda som livsvärde. Man får dock inte glömma att bland de många, som i allt större skaror söker sig till konstutställningarna, en relativt liten del ännu har möjligheter att tillfredsställa sitt behov av att äga konst. Problemet just nu är hur man skall kunna möta detta behov och finna de former som gör det möjligt även för folk med starkt begränsade ekonomiska resurser att dagligen få umgås med konst i sitt hem och på sin arbetsplats.

Det finns all anledning att fråga efter de faktorer, på vilka det fördjupade konstintresset i vårt land bygger. Man bör ha klart för sig att hela denna utveckling inte kommit till på en slump utan grundar sig på bestämda förutsättningar. Som jag redan antytt är den bl. a. ett resultat av den standardhöjning, som kännetecknar den allmänna utvecklingen i Sverige. En höjd levnadsstandard utgör i och för sig en förutsättning för vidgade kulturintressen. Men konstintressets höjning är också resultatet av en på lång sikt bedriven upplysningsverksamhet och en konstpropaganda, som först nu har börjat på allvar bära frukt. Det bör i detta sammanhang främst betonas den betydelse som Nationalmuseum och Riksförbundet för bildande konst haft, under de år som gått. Tanken på en konstens decentralisering i form av depositioner och vandringsutställningar, vilken ursprungligen lär ha utgått från Nationalmuseumns reformator och nydanare Richard Bergh, har under de närmast förflutna två decennierna på ett utomordentligt sätt förverkligats genom de båda ovannämnda institutionerna. I fråga om ett målmedvetet och entusiasmerande arbete för att föra konsten ut till den enskilde har särskilt Riksförbundets ledare, professor Sixten Strömbom, under många år utfört en gärning, som är värd den största uppskattning.

I allmänhet kan sägas att konstintressets utveckling hör samman med att möjligheterna att se konst blivit så väsentligt mycket större än tidigare.

För god kund-service

arbetar

AB. Manne Tössberg

i

nya lokaler vid Hamntorget.

Tel. Namnanrop: **Tössbergs.**

Det gäller framförallt landsorten, som är den mest tillförlitliga mätaren på denna utveckling. Det är angeläget att i detta sammanhang betona vad tillkomsten av välrustade och moderna landsortsmuseer betytt för konstlivets utveckling. Landsortsmuseerna har genom sina egna konstsamlingar och genom en omfattande utställningsverksamhet blivit betydelsefulla lokala centra, då det gällt att bygga upp ett aktivt konstliv i skilda delar av vårt land. Genom föredrag och demonstrationer har man också arbetat för att få kontakten mellan konsten och allmänheten rikare.

Slutligen förtjänar det erinras om vad konstföreningarna betytt i arbetet för att höja och stimulera konstlivet ute i landet. Konstföreningarnas organisation är f. n. rätt skiftande, men man kan som allmänt omdöme säga att deras arbete går ut på att öka möjligheterna, särskilt i landsorten, att få se god konst. I många städer och samhällen har den lokala konstföreningen blivit den fasta punkten i konstlivet, som organiserat utställningar, propagerat för konst och fyllt den inte minst viktiga uppgiften att furnera den intresserade allmänheten med konst. Stundom har genom konstföreningens arbete nya utställningsmöjligheter skapats, föreläsare har anskaffats, och medlemmarna har verkat som ett stimulerande arbetskollektiv på sin ort. I en del fall har konstföreningarna kunnat starta vandringsutställningar, som besökt mindre samhällen, ja rena landsbygden, och där mottagits med det allra största intresse. Det har skett i den fasta förvisningen att detta varit den bästa och säkraste vägen att söka motarbeta all den mindervärdiga "konst", som allttjämt överflödar de mindre samhällena och landsbygden.

MÄRKET
för
MÄRKES-

varor med högt
näringsvärde från

VÄRMLANDS
Slakteri
FÖRENING

ALLA 47:OR

måste före uttryckningen ha besökt

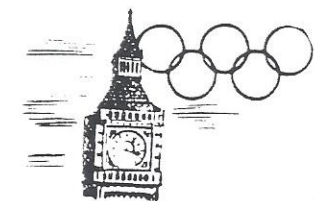
REGEMENTSBIOGRAFEN I 2

EFTER BIO

SMAKAR DET GOTT MED

KAFFE PÅ MARKAN

Den aktuella frågan mot bakgrunden av den utveckling, som här tecknats, är: hur skall det allmänna konstintresset i tiden leda fram till en ökad konstförståelse hos allt fler människor? För min personliga del tror jag inte mycket på ett allmänt lamenterande om konst vare sig i föredrag eller i pressen. Jag tror att den säkraste vägen till konstförståelse går därigenom, att allt fler i en allt större utsträckning får se och uppleva konst. Vad vi nu bl. a. behöver är en decentraliserad utställningsverksamhet, varvid både de mindre samhällena och landsbygden bör få möjlighet att genom vandringsutställningar se och studera god konst. Alltför länge har konsten varit förbehållen tätorterna och de större städerna. De konstföreningar, som är verksamma inom skilda län eller större områden av vårt land, bör här kunna i förhållande till riksammanslutningarna göra en värdefull kompletterande insats. Vidare bör konstpropagandan och konstfostran inriktas på ungdomen. Konstutställningar bör cirkulera i skolorna, och skolorna bör utrustas med konst. Här i Värmland har Värmlands konstförening kunnat om och i ringa utsträckning utföra en pionjärgärning i detta avseende. En vandringsutställning går nu som bäst mellan folkskolorna i västra Värmland, och nya vandringsutställningar planeras. I allt större utsträckning behövs också kommunerna den goda tanken att köpa konst till sina skolor. Det gäller främst städerna men också landsbygden. Ett synnerligen värdefullt uppslag i samma riktning har också realiserats vid Värmlands regemente, där genom välvillig medverkan från de värmländska konstnärerna sedan i våras ett 20-tal konstverk deponerats i manskapets vackra nyinredda fritidslokaler. Tanken att på detta sätt knyta förbindelsen mellan den värnpliktiga ungdomen och landskapets egna konstnärer är god och den tacksamhet varmed detta arrangemang mottagits, visar bäst att det uppskattats. Det utgör ett led i arbetet på att i allt vidare kretsar dels väcka intresse för konst men också, vad viktigare är, skapa förståelse för konst. Det är endast på den vägen man i detta land kan fostra fram den konstkultur, som en gång skall omöjliggöra den kvasikonst och den dilettantism, som nu frodas till övermått.

Olympiaden

i LONDON 1948

av major Joar Scheffer

Författaren till denna skildring hade förmånen att som vinnare av en huvudstadstidnings s. k. olympiatavlning: "Vem vill du helst se på segerpallen i London-olympiaden?" bevista den fria idrottens hårda uppgörelser i Wembley stadion. Förf., som själv under många år varit en av våra mest aktiva idrottsofficerare, har för Red. uppgivit, att han fann den största behållningen i den anda i vilken spelen genomfördes.

1
Två värmlänningar deltog i London. Båda kom på pris-pallen: John Mikaelsson guld- och Angemar Johansson silvermedaljör

En skildring av den XIV. Olympiaden blir en skildring av den leende olympiaden. Great Britain blev trots sin relativt höga standard på fria idrottens område utan guldmedalj på Wembley Stadion. Men en guldmedalj — mycket större än den, som delades ut till segrarna på segerpallen — borde arrangörerna haft för den anda i vilken spelen genomfördes.

Detta var andra gången London hade äran att stå som värd, förra gången var 1908. De senaste spelen 1936 i Berlin avsågo ju bl. a. att visa nationalsocialismens livskraft. Med en diktaturstats alla möjligheter att slå på trumman dödades glädjen i idrottsutövandet och leendet var ersatt av ett sammanbitet: här skall segras till varje pris. Engelsmännen visade sig vara de rätta att ånyo ingjuta den olympiska andan i spelen. Man lyckades förverkliga de kloka orden: "Det betydelsefulla i Olympiska spelen är icke att vinna, men att deltaga. Det väsentliga i livet är icke att besegra utan att kämpa väl". För min egen del fann jag, att den väsentliga behållningen låg icke i sekunder, centimeter eller rekord utan i det sätt, på vilket det kämpades.

Invigningshögtidligheterna den 29 juli fingo den färg och den stil, som väl endast engelsmännen äro mäktiga. Var det någon, som i sommarvärmen hade börjat slöa till i väntan på invigningen, så fick han sig en ordentlig väckare, när första gardets rödrockade 60-mannamusikkår och därefter skottiska gardets säckpipblåsare tågade in på gräsmattan. Detta var om något drill driven till sin spets. Varje karl gjorde intryck av, att det var just han, som var ansvarig för Imperiet. Jag gjorde den reflektionen, att nog måste det ligga mycket av värde i denna rakryggade, självmedvetna hållning! En fri man, som vet, vad han vill och får göra, vad han vill i ett fritt land! Även utanför stadion gjorde jag vid upprepade tillfällen samma iakttagelse. Jag måste nämligen göra den beaktelsen, att jag ofta i smyg granskade posterna överallt, där jag påträffade dem vid Buckingham Palace, Tower och gardeskasernerna. Alltid detsamma: att göra sin plikt till det yttersta — ingen avslappning. Nu var tiden inne för huvudnumret, de 6000 deltagarnas inmarsch. Eliten av idrottsmän från 55 fria natio-

ner och 4 från östra sidan av järnridån paraderade för kungen och drottningen samt idrottsvärldens spetsar — ett i högsta grad imponerande skådespel. Konungens välkomsthälsning, olympiska edens avläggande samt fackelbärarens ärevarv hör till de upplevelser, man inte glömmer i första taget.

Tävlingarna genomfördes på åtta dagar. Att här lämna en idrottsreporters redogörelse torde sakna värde, då läsarna efter sommarkdagarnas svällande idrottssidor snarast torde känna övermättnad. Jag vill därför begränsa mig till några egna iakttagelser.

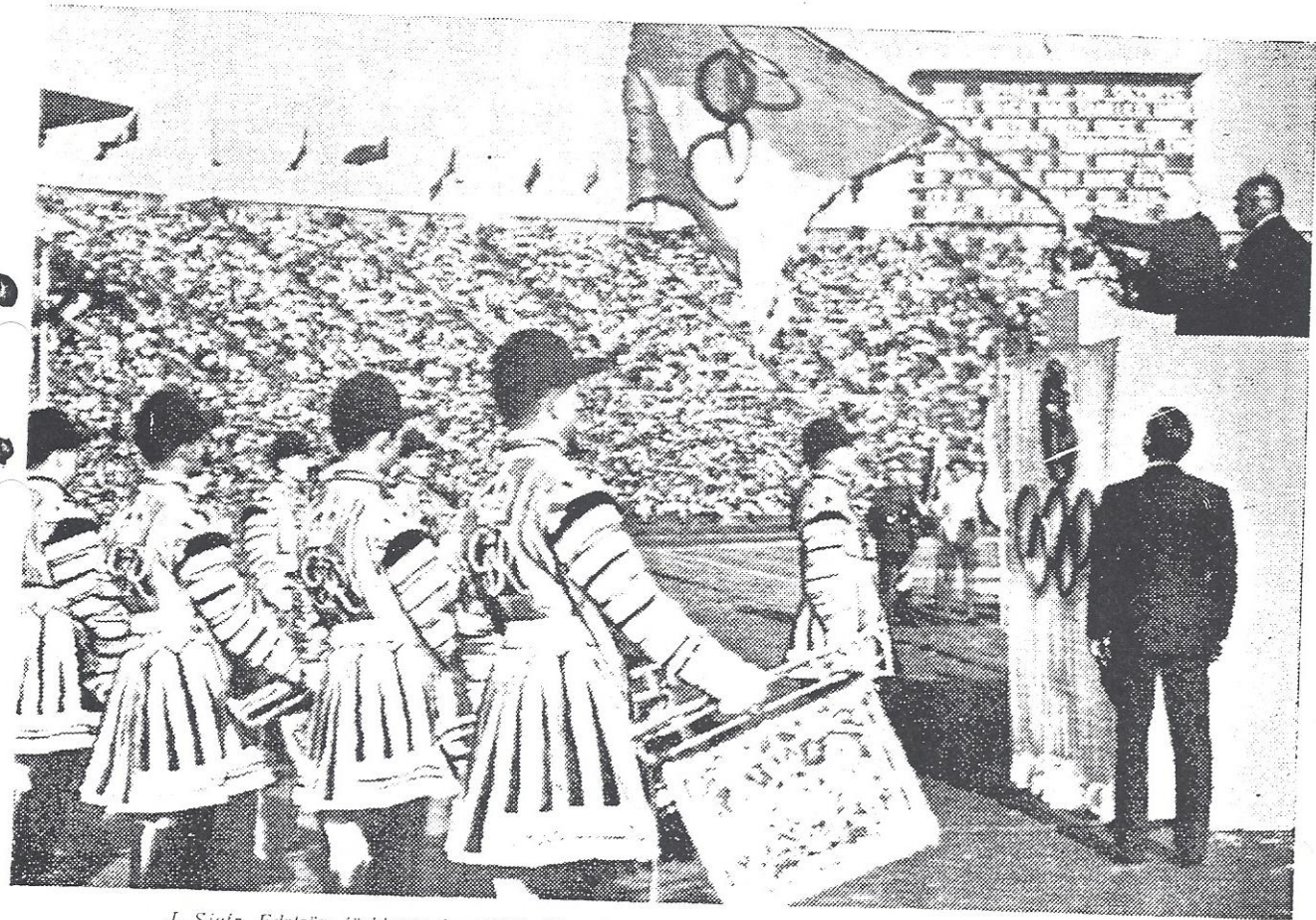
Kl. 14.30 första tävlingsdagen skulle startskottet gå för häcklöpning 400 m. Jag måste erkänna, att det var med ett visst intresse och viss undran, som vi motsägo det rent arrangörmässiga. Detta med hänsyn till det svala intresse, som engelsmännen ådagalagt. 80.000 människor väntade med spänning på startskottet — och inte en häck fanns på banan. Så där ja — nu är skandalolympiaden igång, var det många av oss, som tänkte. Nu började emellertid funktionärerna placera ut häckarna och 35 min. försenad gick starten.

100 meterslöpningen har ju alltid varit en paradgren med något av sensation över sig. Och de, som satte färg (i dubbelt måtto) på de tolv heaten, voro negrerna. Och vilka sympatiska aktörer! Nerver, stil och kämpatakt! Vilken förmåga att "explodera" i startögonblicket! Hade den svarta domi-

nansen fortsatt på och över 800 m., hade man nog kunnat tala om de svartas olympiad.

Damerna gjorde sitt intåg på planen redan första dagen. Att kvinnorna under sin strävan att bli jäminställda med männen dock borde ålägga sig en viss måttfullhet och urskiljning askadliggöres kanske allra bäst på det idrottsliga konkurrensområdet. Kunnat vi inte vara överens om, att t. ex. diskuskastning och kulstötning äro i hög grad manligt betonade prestationer? Här hemma torde vi i vår skogssport ha funnit former för kvinnlig fysisk träning långt överlägsna idrottsplanens. Den förtjusande fantommamman Blankers Koen från Holland, som reste hem med fyra guldmedaljer var nästan skrämmande med sin fulländade kondition och omattliga segervilja.

De långa loppen — 5.000 och 10.000 m. — ha ju alltid varit nordiska paradgrenar. Man har nästan vant sig vid att se svenskar och finnar i ledningen. Under denna olympiad fingo vi lära oss att mästare kunna födas i Mellaneuropa! 10.000-metersloppet blev en den mest underliga tillställning. Den hårde tjecken Zatopek, människolokomotivet kallad, tillämpade en taktik aldrig tidigare skådad. Vad sägs om en 400 m. spurt mitt i 10.000 m.-lunken. Det är svårt att säga, vilka som blevo mest förvirrade — löparna eller askådarna. Den mångomskrivne finnen Heino lämnade banan och hans landsman Heinström fick solsting och började vim-

J. Sigfr. Edström förklarar den XIV. Olympiaden invigd. I förgrunden det berömda kungliga gardet.

melkantig trampa luft. Sensationerna duggade. Våra båda svenskar hamnade på 3. och 5. plats, närmast en besvikelse.

Det var två lopp, som för oss svenskar utgjorde höjdpunkten under dessa minnesvärda dagar. Det var de svenskdominerade 1,500 m. och steeplechase 3,000 m. Hur underbart var det inte att vara svensk, det ögonblick svenska flaggor gick upp på alla tre flaggstängerna. Och gissa om "Du gamla Du fria" sjöngs! Man trodde att läktaren var svenskdominerad. Men så var väl våra hinderlöparens triumf något, som väl svensk fri idrott aldrig upplevt. De svenska hejarklackarna saknade helt konkurrens. "Heja Sverige friskt humör det är det, som susen gör! Heja! Heja! Hur många svenskar fanns det på stadion. Ja, säkert inte mindre än 5,000. Det påstods, att 17,000 hade rest över. Men då är att observera, att spridningen på de olika grenarna var stor.

I gång — denna underliga tävlingsform, där man går så fort man kan under producerande av stora energimängder i stället för att springa i samma takt med relativt liten kraftförbrukning — skördade vi stora framgångar. Inte minst engelsmännen, som sedan gammalt uppskatta denna idrott, kunde värdesätta de svenska prestationerna.

Redan efter de första dagarna hade vi säkrat vår andraplacering efter Amerika. Några reflektioner vid sidan om tävlingsprestationerna kunna vara på sin plats. Engelsmännens anmärkningsvärt svala intresse för olympiaden var en faktor, som ingen utlänning kunde undgå att lägga märke till. I stort sett är det knappast överdrivet att säga, att vad engelsk press ägnade en rad, ägnade svensk press en spalt. En gallupundersökning hade gjorts i London dagarna före spelen. Det visade sig, att en av tio hade en svag aning om, att världens 6,000 främsta idrottsmän och idrottskvinor gästade deras stad. Hur många svenskar visste inte om olympiaden? Orsakerna till denna ur svensk synpunkt sett bristande entusiasm kan säkert förklaras på mer än ett sätt. Man hade i England sett fram mot de olympiska veckorna utan hänförelse, men väl med oro och farhågor. Så sent som i vintras lär krafter ha varit igång för att få spelen flyttade till något annat land eller uppskjutna. Man kan förstå de, som voro tveksamma. Dels har ju England långt ifrån hämtat sig efter krigets vedermödor, människorna äro trötta och levnadsförhållandena besvärliga med bl. a. omfattande och kraftiga ransoneringar. Dels verkade den politiska atmosfären tung och olustig, allt annat än olympisk. — De olympiska spelen skola ju vara en glädjefest, en förbrödringsfest för världens ungdom. Men broderskänslan nationerna eller åtminstone nationsgrupperna emellan har inte högkonjunktur just nu.

Det finns en annan anledning: England är landet utan hysteri, vilket vi tyvärr inte kunna säga om oss själva. Man behöver bara läsa om olympiareportagen i viss typ av Stockholms-tidningar. England däremot är — fullkomligt utan panik — intresserat av sporten. Det patriotiska vrålet kring spelen är det fullkomligt främmande. Det har inte

minsta intresse av att dess egna tar medaljerna. "Sätt igång, må den bästa nationen vinna!" Ja, det är en i högsta grad besynnerlig nation, som man har svårt att förstå sig på.

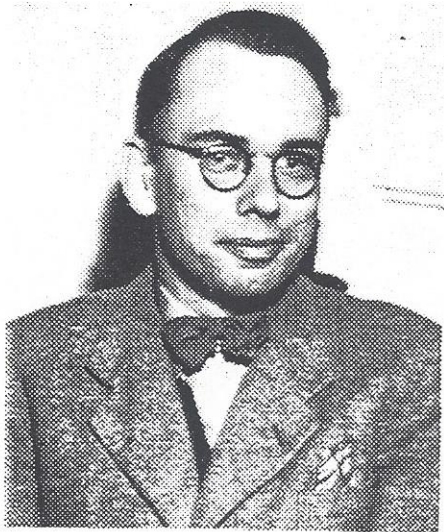
Hur såg det då ut inne i denna jättegryta — Wembley stadion — under dessa åtta spänningsmättade dagar. Först och främst måste konstateras att planen var föredömligt fri från sysslolösa funktionärer och sensationsjagande fotografer och filmare. Ett bolag hade ensamrätten till såväl filmning som fotografering. Läktaren var praktiskt taget fullsatt varje dag — märkvärdigt med hänsyn till värdfolkets svala intresse. Men för en världstad på 10 miljoner är det ingen större konst att fylla ut en läktare för 80,000. Procenten utlåningar torde emellertid ha varit mycket stor. Mest amerikanare, sedan svenskar om jag får gissa. Att det var engelsmannen själv, som angav tonen är dock säkert. Han för inte oväsen på läktaren. Men han applåderar varje god prestation, likgiltigt om det är rekord eller ej, om det är en landsman eller en konkurrent. I högsta grad trivsamt.

Amerikanarna dominerade helt naturligt, inte minst när det gällde att taga hem poängen. Den tävlande amerikanen skiljer sig på planen eller löparbanan inte nämnvärt från de övriga i annat avseende, än att han verkar hårdare, mera professionellt trimmad — och helt säkert fullt medveten om, att det är han, som tager hem spelet.

Intrycket av våra egna pojkar på planen: utan later, målmedvetna, sammangaddade. Man satt som åskådare lugn på läktaren i känslan av en stark, sakkunnig svensk ledning, som ingjutit den rätta andan. Jag undrar, om vi inte äro på rätt väg inom idrottsstyret? Och "Välådalssystemet" — hur många poäng gjorde det? Jag tror, att vårt svenska folk i segeryran över framgångar har all anledning att reservera en del av sin tacksamhet till eldsjälarna inom svensk idrottsledning! Det finnes ännu en anledning till begrundan. När vi efter denna för oss så lyckosamma olympiad slår oss för bröstet under utropande: "Hurra, vad vi är bra", så böra vi med saktmod konstatera, att andra nationers ungdom under åren 1939—1945 bedrev en annan form av träning än vad vi voro nödsakade till.

Det har talats mycket om England som sportens hemland och det engelska folket som ett idrottande folk. Jag tillåter mig stå något tveksam i varje fall till den senare satsen. För egen del tror jag, idrotten har större bredd inom vårt eget land. Men hur kommer det sig då, att man som svensk lika fullt ger sig på nåd och onåd inför denna mångomtalade sportsmananda? Jag skulle vilja svara: frihet från hysteri samt tillämpning av gentlemannamässig uppfattning även på idrotten.

På båtresan hem hade jag tillfälle att med en av deltagarna diskutera erfarenheterna. Han slutsummerade ungefär så här: "Det är allt bra nyttigt att få komma över och se hur mycket bättre vi i alla fall ha det hemma hos oss". Jag ger honom min fulla anslutning utan att göra avkall på min beundran för dessa mänskliga, ridderliga och besynnerliga idrottsmän, som heta engelsmän.

Centralbibliotekarie
R. Ljung

Det nya regementsbiblioteket

En sevärldhet för bokälskare

Är vi svenskar bokälskare? Det är en fråga, som man ofta har anledning ställa sig. Svaret måste bli ett ja och nej. Visst finns det i våra bygder många, för vilka boken är en nödvändighetsvara, en lika viktig del i det dagliga livet som mat och dryck. Vad boken betyder för dem, det har redan Sten Selander uttryckt i de så ofta citerade raderna:

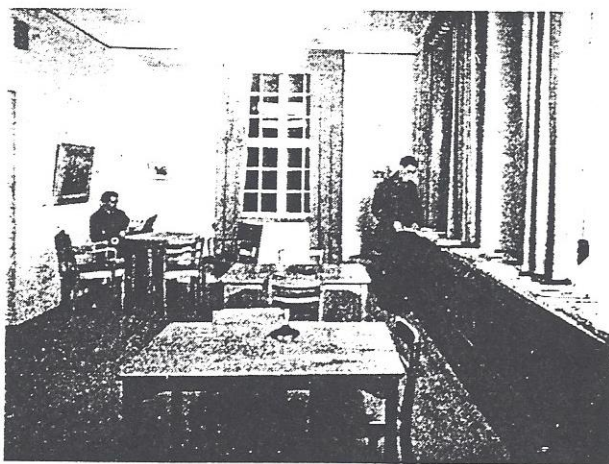
"Blott boken togs fram, när det började kvällas
kring leriga vägar och höstvåta fält,
så stod där ett marmorskimrande Hellas
och lyste kring landet av gråsten och svält..."

Nu tror jag ju inte, trots min höga uppskattning av värmlands ungdom, att det precis är en sådan litteratur — Valdemar Dahlgrens livsgärning till trots — som får det gamla Grekland att uppstå i fantasien, som främst lockar dagens unga. Det är i stället sådana böcker, som kan ge dem god kunskap om vår tids stora problem eller bidra till att skaffa dem insikter i det, som hör samman med deras blivande yrke men även och i än högre grad, böcker, som ger avkoppling, förströelse, vidgad syn på världen och människorna. Även detta senare kan boken ge, inte bara reseskildringen eller biografien utan än mer romanen, novellen, där diktaren med sin fantasi, sin berättargåvas hjälp, kan föra oss till fjärran tid eller land men också lära oss se med hans ögon på våra dagars Sverige, på människorna i såväl stad som på landsbygden, ja, i vår egen omgivning. Vi lär oss förstå våra föräldrar, våra jämnåriga kamrater och vänner och deras problem på ett helt annat sätt än förr. Men förutsättningen är givetvis, att vi inte bara läser utan även läser på rätta sättet.

Men de, för vilka boken är en vän, en hjälpare, är nog inte så många, som de borde vara. Man räknar med, att endast 20 % av oss svenskar är pålitliga bokläsare, medan c:a 35 % inte kommer i beröring med boken, sedan de lämnat skolan. De övriga är sådana, som endast då och då tar en bok i sin hand kanske mest dagarna mellan jul och nyår, om till äventyrs de själva eller någon i familjen fått en bok i julklapp.

I våra dagar finns det bibliotek både i städerna och på landsbygden. Men folk- och studiecirkelbiblioteken ute i bygderna har allttjämt att dras med för knappa anslag, vilket betyder, att biblioteken få dra sig fram med sina ofta föräldrade eller utslitna bokbestånd. Men inte nog med detta, biblioteken äro dessutom inredda i mörka klass- eller kommunalrum eller i en sockenstuga, som inte kan locka ungdomarna till sig. Alltför många av vår tids ungdom släpper därför kontakten med det tryckta ordet förmedlat genom böckerna efter slutad skolgång. Tidskrifterna, veckopressen, får i stället ett så mycket kraftigare grepp om dem, till stor båtnad för de kolliderade alstrens utgivare och aktieägare, men det är en annan historia.

Så underligt det än kan låta, har värnpliktare numera blivit något av en folkhögskola, där man vid sidan av den militära utbildningen har möjlighet att sörja för sin civila framtid. Jag tänker på fritidsundervisningen men också på de möjligheter, de inkallade har att mätta sin hunger efter böcker. Tro bara inte att jag utgår från att 100 % av de inkallade längtar efter att ha boken inom

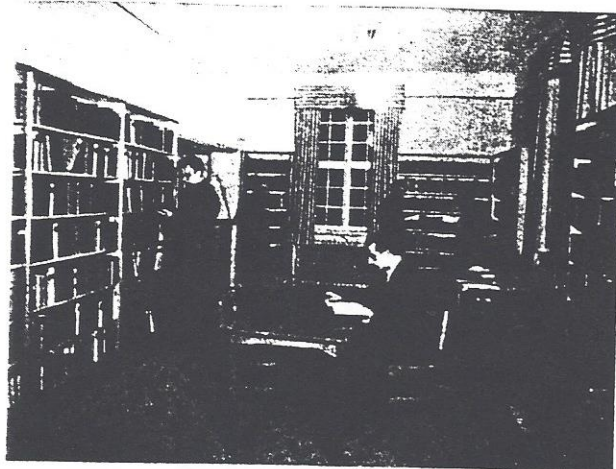
Skriv- och teckningsrum

räckhåll under sin fritid! Men även om det än så länge bara är en minoritet, som har behov av läsning, så kan dessa få tillfredsställa detta sitt behov på våra regementen och på Värmlands regemente i synnerhet.

Det var en stor dag i Kungl. Värmlands regementes historia, när det nya regementsbiblioteket den 29 april i år kunde invigas av regementschefen i närvaro av representanter för försvarsstaben, milbefstaben, regementet, Värmlands konstförening samt olika folkbildningsorganisationer. Försvarsstabens film-detalj hade också infunnit sig för att förevisa den betydelsefulla stunden.

En betydelsefull dag i bibliotekets korta men intensiva historia var det verkligen. På knappa tre år hade det vuxit ur lokalerna i beredskapsbaracken, för att inte tala om den tid, då biblioteket var inrymt i lägerkassans handelsbod och sköttes av handelsföreståndaren. Inflytelserika krafter insattes för att söka skaffa biblioteket nya och ändamålsenligare lokaler, och så kom man på att bereda det plats i kasärn III, där en fanjunkarbostad jämte ett logement, ett torkrum och en del av en korridor, allt i nedre våningen, kunde upplåtas.

Av dessa utrymmen skapades ett utlåningsrum, en liten vrå åt bibliotekarien, ett läsrum, ett tidnings- och fritidsrum. Alla dessa utrymmen fick en förnämlig inredning, till vilken varken centralbiblioteket eller folkbiblioteken ute i de värmländska bygderna ännu har maken till. Möbler,

En av boksälarna i biblioteket

hyllor, stolar och bord, lånedisk och gardiner äro hållna i ljusa och tilltalande färger. Väggarna prydas med värmländska målades tavlor, vilka kommit dit på privat initiativ.

Hyllorna stå ej tomma, även om där ännu som väl är finns plats för åtskilliga volymer. Bokbeståndet uppgår för närvarande till c:a 4.415 band, däribland ett antal uppslagsböcker i det rymliga läsrummet. I fritidsrummet finns dessutom ett antal tidskrifter, dock ej kolorerade, för de värnpliktigas trevnad.

Forts. å sida 18

Kullberg & Co AB

KATRINEHOLM

och

Arvika-Verkens Försäljn. AB

KATRINEHOLM

Försäljningsorgan för bl. a. följande svenska lantbruksindustrier:

AB Arvika-Verken, Arvika
(Grundat 1885).

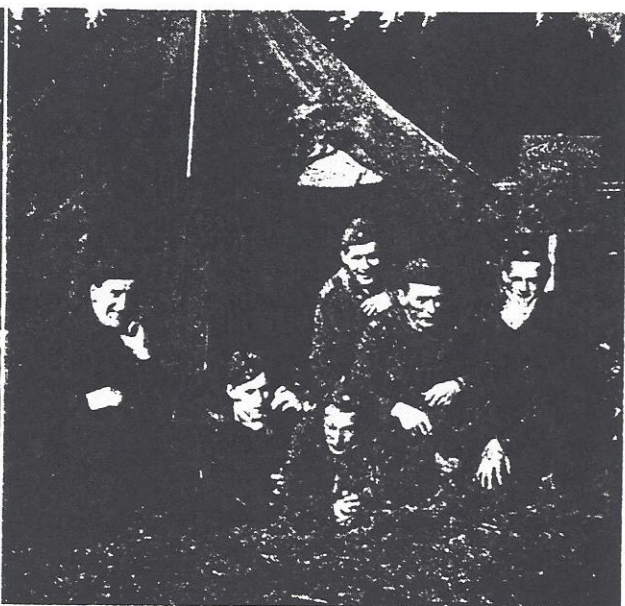
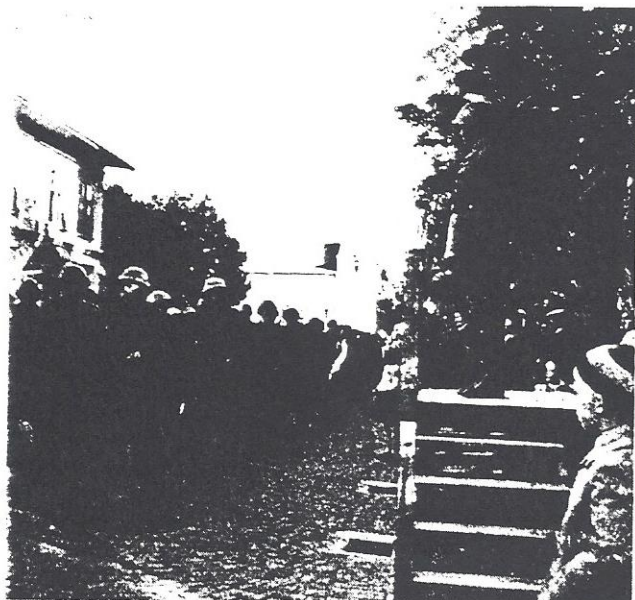
Plogar, sånings-, slätter- och skördemaskiner,
potatis- och betupptagare m. m.

AB Joh. Thormaehlen & Son
Hallsberg. (Grundat 1847).

Skördetröskor, tröskverk, fläktar, injektorer m. m.

AB Walla Tröskmaskiner, Valla
(Grundat 1885).

Stall- och konstgödselspridare, sädesrensare, spannmålstorkar m. m.

Förbimarsch i Arvika för regementschefen och fältmässig signalistförläggning.

REGEMENTETS DAG

Värmlands regemente har i hög grad varit och är fortfarande provinsens regemente. En nära samhörighet mellan bygden och regementet har alltid förefunnits. Under senare år kan förmärkas, att denna samhörighetskänsla vuxit sig än starkare. I denna strävan att knyta bandet fastare mellan regemente och bygd uppkom tanken, att hålla "Regementets dag" ute i länet på någon lämplig plats. Så bestämdes att "dagen" skulle firas i Arvika söndagen den 26 september i samband med en övningsmarsch i dessa trakter.

När dagen grydde denna söndagsmorgon, låg en tät dimma över Arvika med omgivning. Men då regementets musikkår tågade genom jössehärsmetropolen och med sina toner väckte den sovande staden, steg dimman mot höjden och solen bröt fram och skapade den allra vackraste höstdag. Regementets dag började alltså med de bästa förutsättningar.

Sedan arvikaborna väl kommit på benen och grannsocknarnas befolkning invaderat staden, kommo de olika programpunkterna slag i slag. Början gjordes med besök vid förläggningarna i trakten av skjutbanan. Här visade 1. komp. hur en modern trupp ordnar det för sig under förläggning i fält. Om besökarnas antal ej var så stort vid detta kompani, har det sina randiga skäl, så väl camouflerad som förläggningen var. I övrigt visade rekryterna prov på en enastående uppfinningsförmåga, när det gällde att ordna det prydligt och praktiskt för sig. Utanför tälten funnos bl. a. välgjorda ställ för gevär och kokkärl, fint flätade granriskorgar och konstfärdigt utförda anslagstavlor. Besökarna voro särskilt intresserade av matlagningen åt dessa 700 man. Att maten var väl lagad och god kunde man lätt förstå, då man såg med vilket välbehag

pyttipannan inmundigades och hur den med berömvärd snabbhet försvann i rekrytmagarna.

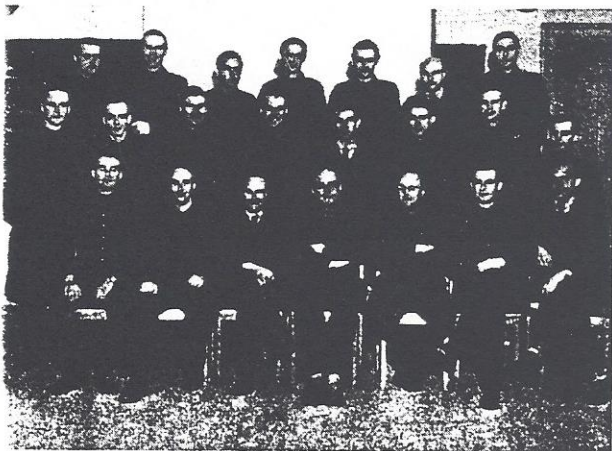
Mellan kl. 13.00—17.00 visades moderna vapen, signalmateriel m. m. på cirkusplatsen. Bl. a. drog en illusoriskt iscensatt minröjning mycket folk.

Ett stämningsfullt inslag utgjorde fältgudstjärsten på Sägudden. Mycket folk hade mött upp till högtidligheten. Bland de närvarande såg man bl. a. de båda veteranerna, indelte korpralerna Törsfeldt och Dahl. Innan gudstjänsten började, hälsade stadsfullmäktiges ordf., distriktsöverlärare Näss, regementet välkommen till staden, varefter överste Grevillius tackade för de bevis på samhörighet mellan regementet och bygden, som Arvika stad gett så otvetydiga bevis på och lovade, att regementets strävan alltid skulle vara, att detta förtroende ej skulle förverkas. Sedan psalmen 124 sjungits höll prostén Hallén en kort betraktelse över dagens högmässotext samt hyllade därefter i ett varmhjärtat anförande greve Folke Bernadottes minne.

Efter gudstjänsten hölls förbimarsch för regementschefen vid Stadsparken. Intresset hade nu nått höjdpunkten och tusentals åskådare kantade gatorna.

Mycket folk besökte också senare promenadkonserten i Stadsparken. Regementsmusiken blev mäkta populär. Programmet var skickligt sammanfattat och utfördes med schwung och musikalisk ingivelse. I läroverkets aula visades under stor tillslutning militärfilmer och i Folkets park hade på kvällen ordnats dans med kabaréinslag, som livligt uppskattades av den talrika publiken. Den alltigenom lyckade dagen avslutades med ett av Folkparken arrangerat fyrverkeri.

K. L.

Reservoiff under möte m/48

Möte m/48

En reservare, som efter åtskilliga års uppehåll drar på sig vapenrocken igen för "fullgörande av författningsenligt åliggande tjänstgöring", gör det nog med en viss spänning. Man vet inte riktigt, vad man ger sig in på. Med beredskapsåren som bakgrund förmodar man, att ett och annat skall vara annorlunda än vid 30-talets regementsmöten, över vilka nu vilar ett skimmer av idyll, knappast uppfattat den gången det begav sig.

Nå, kasernerna står kvar, men delvis moderniserade till oigenkännlighet. Det gäller inte minst fritidslokalerna, som mest verkar klubb- och studiehem — som sig bör. Att arresten tycks ha förvandlats till expeditiionslokaler får kanske inte föranleda några slutsatser om verkningarna av hälsningspliktens uppmjukning. Väsentligare är att Dyepartiet fortfarande försvaras avvärande, och att Ångbacken och Rydalen ligger där de låg, pålitliga hållpunkter vid den obligatoriska tillbakaryckningen från Önnerudsåsen. Men nu svetts man förbi dem på cykel, rikligen behängd med vapen, om vilkas modellär man då kunde leva i lycklig okunnighet.

Det bestående intrycket blir mera realism och större smidighet i utbildningen, möjliggjort genom helt andra resurser i fråga om utrustning, övningsanslag och pedagogiska hjälpmedel.

Möte m/48 är ju inget möte i den gamla meningen, eftersom årets repetitionsövningar för truppens del inställts. På en av de viktigaste punkterna har alltså 30-talets ovana att fingera saker och ting dröjt sig kvar.

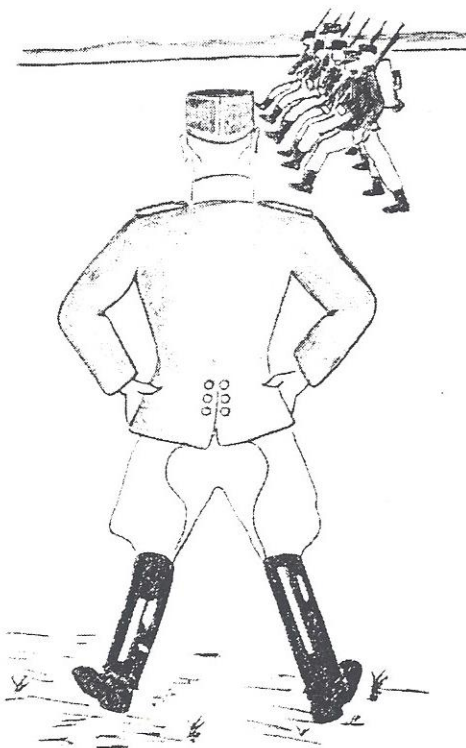
Men för reservaren är det i alla fall fråga om ett möte med det gamla regementet, och ett möte, som kommer att efterlämna positiva intryck av ett effektivt och målmedvetet arbete för riksförsvaret. Därtill kommer tacksamheten mot skickliga lärare och goda kamrater, gamla och nyförvärvade.

I. H.

Det nya regementsbiblioteket *forts. från sida 15*

Under budgetåret 1947/48 utlånades icke mindre än 10.098 böcker, en ganska hög siffra i jämförelse med andra regementen med liknande bokbestånd. Troligen kommer dessa siffror att öka avsevärt under kommande år, då det alltid finns ett samband mellan utlåningsfrekvensen och lokalens trivsamt. I första hand söker sig givetvis till biblioteket alla, som kommer från socknar, där biblioteken är klen utrustade och föga lockande i alla avseenden, men vi söker inte endast dessa, utan även sådana, som aldrig tidigare satt sin fot i ett bibliotek. Av denna anledning anordnades i juni månad biblioteksaftnar, där de värnpliktiga fick en kåserande redogörelse för biblioteket och hur man där kan finna sig till rätta. Vid samma tillfälle visades en amerikansk biblioteksfilm, som beredvilligt utlånats av amerikanska ambassaden.

Så har bibliotekslokalerna vid I 2 blivit ett kulturcentrum, dit de värnpliktiga kan söka sig på lediga stunder. Kanske någon av besökarna för första gången i sitt unga liv kommer ditin, och finner en bok, som just intresserar honom. Han kan sedan bli en god vän inte bara till regementsbiblioteket utan även "boken". Han får ett nytt intresse, som han tar med sig hem — intrycket av detta bibliotek, och kanske han en gång får ett sådant inflytande i sin hemkommun, att han får vara med och bestämma om dess bibliotek. "Vi ska ha't som det var på I 2, ty då får vi ungdomen dit!" kanske hans inlägg blir, "och då trivs de i bygden och flyr inte till stan i första taget."

— Ocken fan är det, som sticker fram bägge bena därborte?
(ur Värmlandshistorier).

Major Gösta V. F. Nordanskog

Regementsläkare Edvin Agvall

Kapten Folke Nordström

Utnämningar och bemärkelsedagar

Den 1. oktober utnämndes till major vid regementet, majoren vid Kungl Västernorrlands regemente, Gösta V. F. Nordanskog.

Major Nordanskog är född 1905 i Filipstad och utnämndes efter sedvanliga skolor 1928 till fänrik vid Kungl Värmlands regemente. Där passerade han graderna upp till kapten. 1947 utnämndes han till major i armén och samma år i oktober till major vid Kungl Västernorrlands regemente, varifrån han återbördades till sitt gamla regemente.

1941—1943 genomgick major Nordanskog KHS. Bland hans många kommenderingar må särskilt perioden 1943—1946 nämnas då N tjänstgjorde som lärare i taktik och topografi samt krigskonst vid KS. Vi hälsa den gamle värmlänningen välkommen åter i vår krets.

*

Den 1. oktober utnämndes kaptenen vid generalstabskåren Folke Nordström till kapten vid regementet.

Kapten Nordström är född i Halmstad 1911 och blev efter genomgångna skolor utnämnd till fänrik 1932 vid Kungl Hallands regemente. Här utnämndes han till kapten år 1942 och två år senare utnämndes Nordström till kapten vid generalstabskåren. Under kriget tjänstgjorde han inom olika sektioner vid XVI fördelningsstab samt som adjutant hos chefen för armén. Kapten Nordström har sedan utnämningen vid Kungl Värmlands regemente tjänstgjort vid V milbefstaben.

Vi hälsa kapten Nordström välkommen till vårt regemente och hoppas samtidigt att han kommer att trivas i sin nya omgivning.

*

Den 27 augusti utnämndes Alf Wiman till fänrik vid regementet.

Wiman är född i Växjö 1923.

Vi hälsa W. välkommen i våra led och hoppas att han kommer att finna sig väl tillrättat.

*

Den 28 augusti konstituerades till sergeant vid regementet G. A. Ludvigsson.

L. har fått sin militära uppfostran vid vårt regemente och efter studier vid AUS har han nu återvänt till sitt regemente. Han hälsas välkommen åter.

Den 12 december fyllde regementsläkaren Edvin Agvall 50 år.

Doktor Agvall är född i Stockholm och efter avlagd studentexamen började han studera medicin och avlade med. kand. 1921 och med. lic. 1926. År 1925 var Agvall fältläkarestipendiat i Fältläkarekårens reserv och utnämndes 1928 till bataljonsläkare vid I 20. Redan året efter flyttade han till en liknande befattning vid K 4, där han sedan stannade till 1940, då han utnämndes till regementsläkare vid I 13. 1942 tillträdde doktor Agvall regementsläkaretjänsten vid vårt regemente.

Under den tid doktor Agvall tjänstgjort vid regementet har han genom sin stora kunnighet samt mänskliga inställning, sitt otvungna och rättframma sätt vunnit många vänner, vilket säkert kommer att visa sig en dag som denna.

Värmlandsörnen vill sälla sig till gratulanternas rad och önskar doktor Agvall lycka och välgång under hans andra halvsekel.

Pristävling

Tävlingen avser att sälja Värmlandsörnen bland civilbefolkningen i Värmland och Dalsland.

Tävlingen är öppen för samtliga värnpliktiga inom regementet.

Förutom tre priser, som kommer att utdelas, erhåller varje försäljare en provision av 10 %.

Tävlingen skall vara avslutad den 15 januari 1949.

Närmare upplysningar lämnas av personalvårdsassistenten.

Pensionerade underofficerare bilda förening

Pensionerade uoff vid I 2 samlades den 11 nov på restaurang Stadskällaren för att diskutera möjligheten av och intresset för att bilda en förening. Intresse fanns och vid ett konstituerande sammanträde valdes löjtnant C. A. Andersson till för-

eningens förste ordförande. Ändamålet med föreningen är att stärka kamratskapet mellan äldre uoff samt att främja regementets traditioner. Efter sammanträdet samlades de närvarande till gästmiddag.

Avlidna kamrater

Onsdagen den 17 november nådde oss det smärtsamma meddelandet att förvaltaren J. W. Zackrisson avlidit på Carlanderska sjukhemmet i Göteborg. Även om han varit tjänstledig för sjukdom några månader, hade vi dock hoppats, att vår aktade vän och kamrat skulle återvända till oss.

Zackrisson var född i Göteborg 1890 och kom i tjänst vid regementet 1910, blev sergeant 1921 och fanjunkare 1929. Sin aktiva tjänst lämnade han 1939, då han tillträdde en arvodesbefattning som expeditionssoldat vid regementsexpeditionen. 1941 blev Zackrisson löjtnant i armén, vilken grad han innehade till 1948, då han blev befordrad till förvaltare och placerad som föreståndare för regexp. På grund av sin eminenta förmåga i allt vad som hör till den militära tjänsten har Z. tagits i anspråk för skilda uppgifter. I sin ungdom var han en mycket god trupputbildare och många av hans forna elever vittna om hans stora förtjänster som lärare. Z. hann också med att intressera sig för allmänna frågor och var ledamot av stadsfullmäktige åren 1944—1946.

Bl. a. förtroendeuppdrag har Z. beklätt ordförandeposten inom regementets underofficersförening.

Den bortgångne sörjes närmast av maka och barn. Förvaltare Werner Zackrisson! Regementet och dess kamratförening skall alltid minnas Dig som den gode kamraten, vars hjärta klappade varmt för sitt kära regemente. Vila i frid!

J. W. Zackrisson

N. L. Johannesson

På Karlstads lasarett avled söndagen den 28 nov. f. förradsförvaltaren vid Värmlands regemente, Nils Ludvig Johannesson, Lambergsgratan 13, Karlstad.

Den bortgångne var född 1884 i Färgelanda församling. Han anställdes som volontär vid Hallands regemente 1904, tog sin underofficersexamen 1906, befordrades till sergeant 1915, avlade förvaltarexamen 1922 och befordrades till fanjunkare 1925. Åren 1930—36 tjänstgjorde han som förradsförvaltare vid Norrlands dragoner och 1936 tillträdde han samma befattning vid Värmlands regemente. 1944 blev han pensionerad. Under de år han tjänstgjorde på I 2 gjorde han sig känd som en skicklig och duglig man. Trots en stor arbetsbörda var han alltid glad och tillmötesgående. Närmast sörjande är maka och dotter.

Skyttesäsongen lider nu mot sitt slut, och när man bläddrar i protokollet från årets tävlingar, kan man konstatera, att regementet och dess skytteförening som vanligt deltagit i alla större tävlingar mer eller mindre framgångsrikt.

Skytteföreningen har väl hävdat sig i konkurrensen med de civila föreningarna icke blott i gevärs- och pistolskytte utan även i sportskytte.

Gevärsskytte.

Föreningsmästerskapet i skolskjutning blev en synnerligen jämn uppgörelse med goda resultat. Sergeant Olsén lyckades bäst och nådde 185 poäng, ett resultat, som ej skäms för sig.

I fältskjutningsmästerskapet segrade löjtnant Prage och fick därmed sin andra inteckning i vandringspriset.

Föreningen har stått som arrangör för "Trekretsen" och mästerskapet i skolskjutning inom Karlstads Skyttekrets. "Trekretsen" är en tävling i fältskjutning, där skyttar från Karlstads, Kristinehamns och Filipstads skyttekretsar deltaga. Bortåt 300 skyttar samlades en härlig vårsöndag i det trivsamma Sommarkruset, där lottorna svarade för kosthållet. Det vackra vädret och den av överfurir Bäckström upplagda fältskjutningen gjorde tävlingen till en riktig skyttefest. Av resultaten där kan nämnas löjtnant Prages andraplats.

Även kretsmästerskapet i skolskjutning, som också leddes av säkre överfuriren Bäckström, blev en lyckad tävling, även om vår förening var ofin nog att liksom föregående år taga hem praktiskt taget rubb och stubb. I mästerskapet vann nämligen sergeant Berntsson och efter honom följde förvaltare Sehman, löjtnant Prage och sergeant Holmstrand. För andra året i följd vann vi kretsens standar. Den dagen kommer ej att glömmas så snart varken av oss eller de civila gästerna.

I förbundets mästerskap gick det däremot sämre. Sergeant Holmstrand och löjtnant Prage kommo 4. resp. 7. i fältskjutningsmästerskapet i Ölme. I övrigt har icke några toppresultat nåtts.

Löjtnant Prage och sergeant Holmstrand voro uttagna att representera Värmland i SM i Örebro. Till denna tävling kommer endast eliten av Sveriges skyttar, eftersom varje förbund får sända blott 6 man. I denna skarpa konkurrens placerade sig löjtnant Prage på 5. plats, endast en träff sämre än mästerskytten och visade därmed än en gång sin klass i fältskjutning.

Några av våra skyttar ha också representerat Värmlands skytteförbund i tävlingen mot Solör skyttesamling. De gjorde goda resultat och fingo hedersamma placeringar. Sålunda blev sergeant

Holmstrand mästerskytt under det att förvaltare Sehman och fanjunkare Nyberg kommo på 3. resp. 5. plats.

Pistolskytte.

I denna gren har sergeant Olsén varit den, som lagt ned det största arbetet och även nått de bästa resultaten. SM gick i Uppsala och där höll han sig väl framme och kom på 3. plats i huvudskjutningen. Förra året var han också i toppen, och vi få hoppas, att det någon gång lyckas helt för honom.

I mästerskapet för Värmland blev Olsén tvåa i fältskjutning och i lagtävlingen kom föreningens lag på 2. plats både i skol- och fältskjutning.

För andra gången i följd erhöles inteckning i Finlandsveckans vandringspris genom seger i Rikstävlingens lagtävling för 5-mannalag inom armén. Det var kaptenerna Göthe och Jacobson, tyghantverkare Thunell, sergeant Holm och furir Nordenborg, som svarade för den prestationen. Tredje gången gillt brukar man säga, och vi få hoppas, att det skall lyckas för de våra även nästa år.

Sergeant Olsén dokumenterade sig som regementets bästa pistolskytt genom att bli mästare i skol- och fältskjutning, och han blev även segrare i Karlstadsmästerskapet i fältskjutning.

Sportskytte.

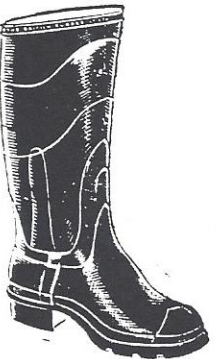
Den nyligen bildade sportskytteklubben har vind i seglen, och intresset för sportskytte börjar vakna inom regementet. Visserligen äger föreningen endast två korthallsgevär, men det kanske blir fler, om det visar sig nödvändigt och finanserna tillåta. De flesta tävlingarna i sportskyttet skjuta vi dock med armégevär. I år har det för första gången varit distriktsmästerskap i Värmland. Det var sportskyttarna i Kristinehamn, som anordnade denna tävling och där kom sergeant Olsén på 2. plats på korthåll och sergeant Holmstrand på 3. plats med armégevär. Den sistnämnde blev också klubbens förste mästare.

Militära tävlingar.

I de militära tävlingarna ha vi i år ej haft så stora framgångar.

*Löjtnant E. Prage och sergeant B. F. Olsén
Två framgångsrika skyttar under året*

Bra

GUMMI-STÖVLAR

19:50

F. E. Karlström, Åmål. Tel. 15.115.

I SMI-skjutningen på hemmabanor blevo placeringarna: Duellskjutning med pistol: Sergeant Olsén 193 poäng och en 5.-placering. Gevärsskjutning: 7. plats Sergeant Holmstrand, 11. plats fanjunkare Nyberg och i lag kommo vi på 3. plats.

V. MID:s skjutning anordnades av regementet, och i två dagar stredo vi om äran mot artillerister, dalmasar och närkingar. De senare voro dock för säkra, men vi kommo i alla fall som god tvåa. Av individuella resultat kan nämnas, att löjtnant Prage och fanjunkare Nyberg kommo på 5. resp. 7. plats i hela tävlingen. I fältskjutning kpist placerade sig kapten Göthe på 2. plats och i fältskjutning gevär blevo placeringarna 3. löjtnant Prage, 4. furir Wahlgren; i skolskjutning pistol: 3. sergeant Olsén, 5. sergeant Holmstrand; skolskjutning gevär: 5. löjtnant Ewerhall. Tävlingen var trevligt upplagd, och överstelöjtnant Nordenberg och löjtnant Börjesson hade gjort allt, för att gästerna skulle trivas.

Inom regementet har sedan år 1941 tävling mellan befälskårerna ägt rum. Ändamålet med denna tävling är att höja befälets skjutförmåga till gagn för utbildningen av de värnpliktiga. Regementschefen, som själv är synnerligen skicklig skytt, tog initiativet till tävlingen, och befälskårerna gingo med liv och lust in för att vinna det uppsatta vandringspriset. Denna tävling omfattar en svensk huvudskjutning. Från varje kar deltagar 15 man. För att allt befäl skall få tillfälle att visa sin skjutskicklighet, utlystes emellertid år 1947 ytterligare en tävling som kallas "Regementstävling i skjutning". Denna omfattar två grenar. Gren I utgöres av två precisionsserier och äger rum på våren, under det att gren II utgöres av prisskjutningen om arméns skyttemedalj. I bada tävlingarna har det hittills varit mycket jämnt mellan officers- och underofficerskårerna, medan underbefälskåren ej lyckats få någon seger.

Det 1941 uppsatta vandringspriset erövrades för alltid 1945 av offkåren, som då hade tre inteckningar. I det nyuppsatta priset däremot har uoffkåren redan två inteckningar.

Regementstävling i skjutning.

1947—1948 Offkåren 159.81 poäng, Uoffkåren 151.36 poäng, Ubefkåren 123.38 poäng.

Under de sista åren ha regementets resultat i prisskjutning blivit bättre och bättre för att utbildningsåret 1947—1948 överträffa de djärvaste förväntningar. Regimentet placerade sig nämligen främst inom hela armén i fråga om antalet erövrade medaljer och märken, och här delades sålunda ut mer silver i form av medaljer, märken och pengar än på något annat regemente. Alla, som medverkat därtill, ha all anledning att känna sig stolta däröver.

Som synes av denna redogörelse, har det varit en hel del goda resultat, men man kan konstatera, att det ej är någon större bredd på skyttet inom regementet. Detta beror ingalunda på att det ej finns förmågor. Det kan ju knappast vara en tillfällighet, att det endast var I 3, som slog oss i tävlingen om Riksförbundets för Sveriges försvar skjutpris, där allt befäl deltagar. Da sålunda förmågan finns, måste det vara viljan, som fattas, eftersom det ej är flera deltagare på föreningens tävlingar. Låt oss därför komma överens om, att vi möter upp mera mangrant vid Sanna på söndagsförmiddagarna nästa år till tävling om den förnämliga prissamling, som skytteföreningen äger.

Generalen på Gylleby *forts. från sida 2*

göta-Dals regemente och inom landskapets bruks-historia intar namnet Gyllenspetz en aktad plats.

Utöver dessa data och årtal vet man inte mycket om generalen på Gylleby. Bondsonen Petrus Magnus Gyllenius från Ölme har i sina dagboksanteckningar, det märkliga "Diarium Gyllenianum", några anteckningar. Han var på Gylleby på barndop 7 april 1664 och berättar att de "gjorde sig lustiga" och den 10 febr. 1667 var han i Gyllenspetz' sällskap hem till Ölme och där "gjorde de sig lustiga", det vill säga klingade med stoppen, glammade och berättade historier, som man gjorde på den tiden.

Men hur kom det sig nu att generalen åkte in i världslitteraturen? Jo, det är snart berättat. Han blev som jag ovan sagt begravd i egen murad grav under koret i Sunne kyrka. När så denna kyrka brann ned de sista åren på 1600-talet rasade tornet och krossade den Gyllenspetzka graven. När man sa röjde för nytt bygge var det, säger sägnen, en bonde från ett hemman norr om kyrkan, som stal generalens ring, en gava av kungen, och med den stölden kom förbannelsen över bonden och hans släkt. Selma Lagerlöf tog fatt på den historien och på sitt oförlikneliga sätt gjorde hon en riktig saga, nämligen "Löwensköldska ringen". Här skulle historien om soldaten som blev general vara berättad, men innan jag sätter punkt, kanske det borde sägas, att sagan är inte slut ännu. Generalen på Gylleby och hans ring synes bli det första motivet i Selma Lagerlöfs diktning, som blir föremål för en doktorsavhandling. Det är nämligen en god vän till den, som skriver detta, som i dagarna tagit upp denna riktiga saga till litterär behandling och då blir den bättre berättad.

Idrott

*Regementets livaktiga
idrottsförening har hållit sig väl
framme under året. Nya tag ger flera
segrar under 1949.*

Förutom den idrott som bedrivs under tjänstgöringstid omhänderhar regementets idrottsförening den frivilliga idrottsutövningen. Idrottsföreningen är Värmlands största vad medlemsantalet beträffar — 465 man f. n. Den har till ändamål att främja idrotten på bredden, ej att få fram stjärnidrottsmän. Trots detta har regementets idrottsmän under året vunnit stora framgångar såväl individuellt som i lag.

Skidlöpning:

Regementsmästerskapen i skidlöpning 20 km. arrangerades den 5. februari efter flera års uppehåll. Hela 80 man ställde upp till start på den efter Karlstads terrängförhållanden mycket omväxlande och kuperade banan. Storfavoriten vpl Artur Olsson från Bore SK i Torsby, numera Finnskoga, kunde på grund av DM på skidor tyvärr ej ställa upp. I hans ställe blev vpl Verner Jonsson, Eda IF regmästare på tiden 1.26.27, 3 min. före närmaste man. Jonsson är mest känd som Värmlands bästa kombinerade skidlöpare. Major Scheffer vann oldboysklassen på 1.43.20. Löjtnant Everhall vann officersklassen på 1.35.35. Underofficersklassen tog sergeant Berntsson hem på tiden 1.30.49 och bland underbefälen segrade furir Kullin på 1.33.39. I lag segrade 3. komp. före 5. komp.

I V. MID vinterfälttävlan den 7. mars, arrangerad av I 3 i trakten av Kopparberg, erhöll I 2, I 3 och I 13 samtliga 20 p som inteckning i General Salanders vandringspris.

Individuellt segrade f. d. I 2:aren, reservfänriken Norrby från Gunnarskog. 6:a blev regementets idrottsofficer löjtnant Börjesson.

Äldre oldboysklassen sag som segrare regementets spänstige major Ivar Scheffer.

Skidlöparemärket.

Regementet bidrog främst till att Värmland belade 1. platsen i tävlingen mellan landskapen om flesta antalet erövrade skidlöparmärken. Hela 194 man erövrade märket, vilket är en strålande bedrift med tanke på den ringa tid som fanns för skidträning på grund av bl. a. vinterövningarna i Skövde. Bataljonschefens, major Scheffer, personliga föredöme var en sporre till det stronga resultatet.

SM i draghundtjänst.

I mars representerades reg i SM i draghundtjänst i Sollefteå av öf Lundberg som belade 2. platsen med hundarna Kent och Tossa och öf Norberg som kom 3:a i enspannsklassen med hunden Immer.

Regementsmästerskap i terränglöpning

hölls 26. april med 19 deltagare. Furir Gäfvert segrade på tiden 19.02.34 sek. före furir Ljungberg.

Oldboysklassen hemförde sergeant Magnryd på tiden 10.47 före major Scheffer.

I fälttävlan hölls regementsmästerskap den 29. april. Bland 80 startande utgick löjtnant Prage som mästare med sergeant Gäfvert som tvåa. Äldre oldboysklassen tog major Scheffer och yngre oldboysklassen fanjunkare Karlsson som samtidigt blev 6:a i hela tävlingen. Några vpl funnos icke inne i tjänst da Reg M i terränglöpning och fälttävlan gingo av stapeln.

Orientering.

Regementets fast anställda personal tävlar 2 ggr om året mot A 9 om ett av kaptenen i regementets reserv, konsul Henry Odén, uppsatt vandringspris i orientering. Reg segrade såväl i vårorienteringen i dager som i höstorienteringen i mörker. Bäste I 2:are på vårorienteringen var löjtnant Prage som belade 4. plats. I höstorienteringen segrade löjtnant Magnus Eriksson överlägset 18 min. före sergeant Gäfvert. Regementet har nu 5 inteckningar mot A 9:s två. Det regemente som först erhållit 12 inteckningar, erövrar för alltid vandringspriset.

Idrottsmärkesprov:

Regementet har en förstklassig idrottsplats, som tagits i anspråk för såväl fri idrott som fotboll. För Riksidrottsförbundets märke har 118 prov avlagts i sommar, en god ökning jämfört med 1947, då 80 prov avlades.

På väg upp på det torra efter rodd i Uggle-stafetten.

Ett komp-lag färdigt för rodd.

Regementsmästerskapen i fri idrott.

I reg M i fri idrott uppnåddes delvis mycket goda resultat. I spjutkastning segrade vpl Jansson på 7. komp och från Ransäter, som för första gången deltog i tävling och uppnådde hela 51,65 m., vilket placerar honom som 4. man bland Värmlands spjutkastare. Vpl Kurt Lundgren från 7. komp och Dals Ed hoppade i längd 6,41 m. Det var ingen överraskning, eftersom han är Dalslands bäste längdhoppare.

4. man i Värmlandsstatistiken i höjdhopp korp Åke Jonsson 9. komp och KFUM i Karlstad, segrade i höjd med 1,75 m.

Resultat i övriga grenar:

100 m vpl Uno Olsson, 4. komp och Arvika IS 11,5 sek.

400 m vpl Uno Olsson, 4. komp och Arvika IS 53,5 sek.

1500 m vpl Sverde Eklöv, 4. komp och IF Örnen 4,43 min.

3000 m vpl Nils Pettersson, 5. komp och Munkfors 8,53 min.

Kulstötning vpl Nils Berggren 1. komp och Gunnarskog 11,06 m.

Diskus furir Gösta Karlsson, 9. komp 34,07 m.

Fotboll.

Stort intresse visades årets turnering i fotboll mellan kompanierna. Utgången var oviss ända till sista matchen där 7. komp och 1. komp möttes i finalen. Matchen slöt oavgjord 4—4, varigenom 1. komp vann på bättre målkvot.

Tar vi ett axplock bland spelarna i årets kompserie återfinna vi många av Värmlands och Dalslands unga fotbollstalanger såsom Arvika BK:s John Björklund, numera KBIK; ABK:s store målspottare Paul Bark samt energiknippet Hellberg från Billingsfors, samtliga deltagande i 1. komp segrande lag. Den största talangen visade kanske Hafreströms Widell, deltagande i 7. komp lag.

Sommarens stora händelse på idrottsfronten var årets Uggla-stafett, som satte deltagarnas bästa soldategenskaper såsom segervilja, uppoffring och uthållighet på prov. I denna deltog ett tjugotal man från varje komp. De löpte, simmade, rodde, cyklade, sköto, kastade handgranat och forcerade en svar hinderbana, där en av regnet extra djup vattengrav och ett högt slipprigt plank utgjorde de värsta stötestenarna.

9. komp arbetade sig så smaningom upp till ledningen och vann en bejublad seger på tiden 1 tim 37 min 50 sek följt av 5. komp med tiden 1.38.38. 2. komp 1.39.03. 4. komp 1.39.58. 1. komp 1.41.15 och 3. komp 1.46.15.

Karlstads hemvärn hemförde segern i hemvärnsklassen framför Filipstads hemvärn.

Trots regn och rusk blev denna tävling en upptakt till fortsatta ärliga tävlingar, som böra ligga hela den värmländska idrottsrörelsen varmt om hjärtat.

Stor grabb inom regementsidrotten.

Regementets framgångsrikaste idrottsman under året har utan tvekan löjtnant Magnus Eriksson varit. Han är som idrottsman ett strålände föredöme för regementet med sin energi, skötsamhet och blygsamhet. Hans verksamhetsområde inom idrotten är orientering och fältsport, där vi kunna peka på följande stora framgångar:

Distriktsmästare i orientering 1948. (Förra gången som en I 2:are hemförde DM i orientering var 1923 då en furir Nordström vann).

5:a i 5-distriktsmatchen i Dalsland.

8:a på långsträckan i 10-milakavlen i Sthlms-trakten bland Sveriges yppersta orienterare.

3:a i Arvika internationella orienteringstävling.

2:a i Filipstads nationella tävling.

Segrare i orienteringen mot A 9 nu i höst, som han f. ö. vunnit två ggr tidigare.

12:a på slutsträckan i SM i budkavle samt 2:a på DM i fälttävlan och 12:a på SM i fälttävlan.

*Löjtnant
Magnus Eriksson*

Skjut MITT I PRICK!

ESSEM TORPED

AB. SVENSKA METALLVERKEN

Nederlag i Karlstad:

ROBERT ÖSTERBERG & Co AB.

ÖSTLIND & ALMQUIST'S

FLYGLAR & PIANON

Alltid i främsta ledet.

Winston S. Churchill:

Andra världskriget

och alla de andra av säsongens
uppmärksammade böcker finnas
i lager.

Stor sortering facklitteratur.

Ni är alltid välkommen att se de
senaste boknyheterna hos

»HJALMAR PETERSSONS»

-Lipperts-

Tel. 150 90

KARLSTAD

ELIZABETH

LYSSNAR

TILL

PHILIPS

RADIO

HÖGTALARANLÄGGNINGAR

MODERN SERVICE

Tel. 108 67, 183 67

Ströms Radio

45,000 hushåll

inom Värmland

äro nu anslutna som medlemmar i våra

40 föreningar

Dessa äga och kontrollera föreningarna och dess butiker. De valda ombuden ser till att verksamheten bedrivs på för hushållen bästa sätt. Gemensamt äga föreningarna Koope-
rativa Förbundet som under årens lopp gjort många kraftiga ingripanden i prissänkande syfte — senast inom tvättmedelsbranschen. Endast två månader efter att KF övertagit de först tyskägda HENKEL-HELIOS-fabrikerna sänktes priset å PERSIL med hela 17 öre per paket. Genom denna prissänkning beräknas hushållen spara c:a 1 milj. kr. per år.

Alltså: Bevaka Dina utgiftsintressen genom att gå med som medlem i ett eget företag i stället för att finansiera andras!

konsum i kooperativa
Värmland

Gör som 'Markan'

Höj trevnaden i klubb- och samlingslokaler med vara sällskapsspel:

Miniatyrbiljard, ishockey- och fotboll-spel.

Ring oss, vi lämnar upplysningar.

AB. SADOK, Karlstad

Tel. 17605 Herrhagsgatan Tel. 17605

Aktiebolaget Mölnbacka-Trysil
Förshaga